

**Bijlagen rapportage project
'Effectiviteit en efficiëntie van het externe veiligheidsbeleid van de
gemeente Enschede'**

*Een evaluatiestudie naar de uitvoering en resultaten van de beleidsmaatregelen op
het gebied van externe veiligheid zoals die zijn ingezet naar aanleiding van de
vuurwerkcramp*

CSTM Universiteit Twente
Enschede, 2005-06-08

Inhoudsopgave bijlagen

1. Definitie van efficiëntie en effectiviteit	1
2. Inhoud van het Enschedese externe veiligheidsbeleid	5
3. Inhoud van het landelijke externe veiligheidsbeleid	11
4. Inhoud van het externe veiligheidsbeleid van andere gemeenten	17
5. Procesveranderingen	53
6. Beleidsprestaties Enschedese externe veiligheidsbeleid	61
7. Voorbeelden van beleidsprestaties van het beleid van andere gemeenten	69
8. Bereikte effecten in de gemeente Enschede	71
9. Bereikte effecten in andere gemeenten	73
10. Kosten van het Enschedese externe veiligheidsbeleid	75
11. Baten van het Enschedese externe veiligheidsbeleid	87
12. Voorbeelden van de kosten van het beleid van andere gemeenten	95
13. Voorbeelden van de baten van het beleid van andere gemeenten	105
14. Inhoud van het Enschedese risicocommunicatiebeleid	113
15. Beleidsprestaties van het Enschedese risicocommunicatiebeleid	117
16. Bereikte effecten van het Enschedese risicocommunicatiebeleid	121
17. Risicoprofiel	123
18. Literatuur	127
19. Respondenten	133

Bijlage 1: Definitie van efficiëntie en effectiviteit

In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe in dit onderzoek de begrippen doeltreffendheid en efficiëntie worden gedefinieerd en gebruikt.

Het is gebruikelijk in het openbaar bestuur een onderscheid te maken tussen de doeltreffendheid (effectiviteit) en de doelmatigheid (efficiëntie) van het beleid¹. Gebruikelijke definities (zoals gebruikt door de Algemene Rekenkamer en de Comptabiliteitswet 2001) luiden dan dat wanneer beleid *doeltreffend* is, dit betekent dat de door de overheid getroffen maatregelen de gewenste gevolgen hebben in de maatschappij. Wanneer beleid *doelmatig* is, hadden de beleidseffecten niet met de inzet van minder middelen gerealiseerd kunnen worden of hadden er niet méér effecten verwezenlijkt kunnen worden met dezelfde inzet van middelen.

Ten aanzien van het **doeltreffendheidsbegrip** bestaat nog al eens verwarring met doelbereiking. In dit onderzoek spreken we alleen van doeltreffendheid (effectiviteit) van beleid als de beleidseffecten zijn bereikt dankzij het beleid. Er kan sprake zijn van doelbereiking in het gemeentelijk extern veiligheidsbeleid, terwijl deze doelbereiking niet te danken is aan het gemeentelijke beleid. Dit betekent dat niet de door de gemeente getroffen maatregelen het gewenste gevolg hebben gehad maar dat andere factoren zoals rijks- of provinciaal beleid of maatschappelijke ontwikkelingen hebben geleid tot de gewenste effecten. Bijvoorbeeld niet de gemeentelijke subsidieregeling maar aanscherping van rijksregels heeft geleid tot een sanering van consumentenvuurwerkverkooppunten.

Vaak wordt het begrip 'prestaties' gebruikt als koepelbegrip voor prestaties en effecten. De Algemene Rekenkamer maakt het onderscheid tussen 'prestaties' (output) en 'effecten' (outcome). (Beleids)prestaties zijn rechtstreeks toe te rekenen aan het handelen van de gemeente, terwijl op (beleids)effecten ook andere factoren van invloed kunnen zijn. Er is dan aanvullende informatie nodig om het al of niet behalen van effecten te kunnen toerekenen aan het gemeentelijke beleid. We maken daarom een onderscheid tussen:

- de beleidsprestaties, zoals het aantal verleende vergunningen of handavingsacties, uitgekochte bedrijven, gesaneerde LPG-stations, etc.;
- de beleidseffecten; die in verschillende mate door de gemeente zijn te beïnvloeden zoals de risicovermindering voor personen en groepen, onveiligheidsgevoelens van de burger; de steun van de bevolking voor het gemeentebestuur, respect van anderen voor de gemeente, etc..

Voor een goed oordeel over de doeltreffendheid is het daarom nodig om informatie te verzamelen over verschillende fasen in de beleidsketen alsmede de context waarin deze beleidsketen is ingebed. Dat biedt zicht op de vraag of het beleid effectief is en waar zich eventuele knelpunten voordoen.

Probleem bij het hanteren van het **efficiëntiebegrip** is dat politici, burgers en ambtenaren dit begrip op verschillende wijzen hanteren. Deze verschillende zienswijzen leiden ertoe dat wat de een als efficiënt ziet, niet een zienswijze is waar een ander in eerste instantie aan zou denken. Daarom is het goed om ten aanzien van

¹ Ook de meeste gemeentelijke rekenkamervoorzieningen onderscheiden als taken onderzoek naar doelmatigheid/efficiëntie en naar doeltreffendheid/effectiviteit

de praktijk van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid deze verschillende zienswijzen uiteen te raffelen zodat we over hetzelfde spreken. Dit kan tot de conclusie leiden dat we volgens een zienswijze spreken van een efficiënt extern veiligheidsbeleid en volgens een andere zienswijze niet. We onderscheiden hier drie zienswijzen:

Hebben we zoveel mogelijk gekregen voor het geld wat we wilden besteden?

Dit is de vraag naar maximale prestaties; hebben we gegeven de middelen beschikbaar voor extern veiligheidsbeleid als gemeente het maximale gepresteerd?

Hebben we niet teveel besteed voor wat we hebben gekregen?

Dit is de vraag naar minimale kosten: hebben we datgene wat we hebben bereikt met ons externe veiligheidsbeleid bereikt met zo weinig mogelijk kosten?

Hebben we niet teveel besteed voor wat we hebben gekregen gegeven de alternatieve dringen die we niet kunnen doen als gemeente?

Dit is de vraag naar zuinigheid; hebben we datgene wat we hebben bereikt met ons externe veiligheidsbeleid niet bereikt ten koste van andere gemeentelijke en maatschappelijke activiteiten, hadden we niet genoeg moeten nemen met minder prestaties of minder geld voor extern veiligheidsbeleid.

Deze drie zienswijzen lichten we hieronder verder toe.

Alle vraagstukken waarbij een relatie wordt gelegd tussen de prestaties van een organisatie en de daarvoor gebruikte middelen zijn efficiëntievraagstukken. De prestaties van het extern veiligheidsbeleid zijn echter niet zo eenvoudig te definiëren. Op de vrije markt bepalen de prijs-kwaliteitsverhouding van producten en diensten het succes van een onderneming. Levert een onderneming gegeven de prijs slechte prestaties, dan gaat de consument naar een ander bedrijf en loopt de omzet terug. Dit prikkelt de onderneming de kwaliteit van de prestaties te verbeteren of de prijs aan te passen.

In gemeentelijk extern veiligheidsbeleid is er geen sprake van een dergelijke markt. Voor de prestaties die door de gemeente worden geleverd bestaan voor de burger (consument) geen of nauwelijks keuzemogelijkheden. Er zijn geen normprijzen voor externe veiligheid of externe veiligheidsbaten. In theorie zou een burger uit onvrede over de prestaties van zijn gemeente of uit onvrede over de prijs die hij hiervoor betaalt kunnen verhuizen naar een andere gemeente.

Globaal genomen kunnen organisaties streven naar minimalisatie van de middelen, gegeven de omvang van de prestaties ('inputminimalisatie') of naar maximalisatie van de prestaties, gegeven de middelen ('outputmaximalisatie').

Bij maximale output gaat het om zo veel mogelijk beleidsprestaties en beleidseffecten voor het begrote geld. De kosten worden beschouwd als de middelen die voor deze prestaties zijn ingezet. Achterliggende veronderstelling is dat gestreefd moet worden na zoveel mogelijk veiligheid, steun van de burger, respect voor de gemeente, etc..

Bij minimale input gaat het om een efficiënte taakuitvoering met geld van de burger. Achterliggende veronderstelling is dat moet worden gestreefd naar een efficiënte taakuitvoering, omdat het publiek geld betreft en omdat deze verplichting is opgenomen in wettelijke voorschriften.

Tenslotte zouden we kunnen spreken over zuinigheid oftewel de allocatieve efficiëntie voor de gemeente en de economie in haar geheel. Ook als we prestaties

bereiken met minimale kosten dan speelt toch vaak de vraag of we voor deze kosten deze prestaties wel willen. Het publiek budget zoals het geld voor de uitkoop van een bedrijf had ook besteed kunnen worden aan andere gemeentelijke taken. In het algemeen leidt inefficiëntie tot te hoge prijzen dan wel te hoge belastingen en bijgevolg tot allocatieve inefficiëntie voor de economie in haar geheel.

Het kunnen doen van uitspraken vanuit de drie onderscheiden efficiëntiebegrippen hangt samen met en aantal zaken:

1. Relatieve versus absolute efficiëntie
2. Gewenste verbeteringen
3. Organisatievorm en organisatieprocessen

Ad 1. Als we alleen naar de gemeente Enschede kijken dan is het mogelijk om uitspraken te kunnen doen over de absolute efficiëntie van het externe veiligheidsbeleid. Wat zijn maximale prestaties en wat zijn minimale kosten? Aanknopingspunten bieden wel normbeleidsprestaties, bijvoorbeeld hoeveel vergunningen moet een gemeente verlenen en hoeveel controles moet ze uitvoeren volgens landelijke normen. Hoeveel uren zouden deze beleidsprestaties mogen kosten? Ten aanzien van de gewenste beleidsprestaties kunnen de gemeentelijke doelstellingen als uitgangspunt worden genomen.

Op basis van vergelijking met ander gemeenten kunnen in principe uitspraken worden gedaan over de *relatieve efficiëntie* van het Enschedese beleid. Een gemeente met een gunstigste verhouding tussen de prestaties en daarvoor ingezette middelen is dan efficiëntste ('best practice'-benadering).

Ad 2. Een oordeel over efficiëntie hangt ook samen met eventueel gewenste verbeteringen. Richt men zich op het verbeteren van de bedrijfsvoering, bijvoorbeeld betere processen of op meer op de output, bijvoorbeeld meer bedrijfscontroles. Als men meer beleidsprestaties wil leveren zal men meer geïnteresseerd zijn in de specifieke wensen en tevredenheid van burgers en bedrijven. Richt men zich op kostenbeheersing dan zal men wellicht meer accent leggen op inzicht in de dagelijkse processen.

Ad 3. De organisatievorm en de organisatieprocessen bepalen mede de wijze van aankijken tegen efficiëntie in de organisatie. Wat betekent het als een organisatieonderdeel meer prestaties levert voor minder geld of voor hetzelfde geld meer prestaties. Heeft dit consequenties voor het budget en leidt dit tot beloning of bestraffing van het organisatieonderdeel? Als door efficiënt functioneren overschotten in budget of geld ontstaan mag de afdeling deze dan houden? Als een organisatieonderdeel het overschot mag behouden dan betekent dit dat de organisatie gestimuleerd om met zo weinig mogelijk kosten de gewenste prestaties te leveren Als een lagere besteding dan het beschikbare budget leidt tot een terugvordering en wellicht zelfs een inkrimping van de organisatie, dan zal de organisatie ernaar streven dit te voorkomen en streven naar outputmaximalisatie.

Op basis van het bovenstaande stellen wij de volgende werkwijze voor:

- Voor wat betreft de doeltreffendheid van het externe veiligheidsbeleid zullen we over een breed terrein inventariseren welke effecten zijn opgetreden. Daarbij zullen we ook zo goed mogelijk proberen causale relaties te ontrafelen, door ook

enige aandacht te schenken aan alternatieve maatregelen, bijvoorbeeld vanuit het rijk.

- Ten aanzien van de efficiëntie stellen we voor de kosten en baten (in brede zin geïnterpreteerd) vooral te relateren aan normprestaties en waar mogelijk ook de relatieve efficiëntie te bepalen. Gewenste verbeteringen we zowel in de richting van de procesgang als in de output.

We onderscheiden de volgende kosten en baten:

Objectieve baten

- objectieve risicovermindering

Subjectieve baten

- subjectieve risicovermindering
- steun van de bevolking
- respect bij anderen

Kosten

- bestede uren (van ambtenaren of adviseurs SDOB, brandweer, etc.)
vergunningverlening (vroegtijdige actualisatie)
handhavingsinspanningen (extra ten opzichte van VROM-normen)
bestemmingsplanactualisatie (vroegtijdige actualisatie)
produceren beleidsdocumenten, monitoringactiviteiten interne evaluaties, etc
- subsidieregelingen en uitkoop bedrijven
- materiële kosten niet uitkoop (folders, circulaires, etc.)

Bijlage 2: Inhoud van het Enschedese externe veiligheidsbeleid

In deze paragraaf wordt de inhoud van het Enschedese externe veiligheidsbeleid besproken. Er wordt een overzicht gegeven van de verschillende onderwerpen er onder dat beleid vallen en welke projecten er tot nu toe zijn uitgevoerd. Over de resultaten van het externe veiligheidsbeleid wordt in de bijlagen 6 (beleidsprestaties) en 8 (bereikte effecten) gesproken. De kosten en baten van dit beleid worden in respectievelijk bijlage 10 en 11 weergegeven. Het beleid omtrent risicocommunicatie wordt in bijlage 14 uiteengezet; de resultaten van de risicocommunicatie worden in de bijlage 15 en 16 uitgelegd.

Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente is vastgelegd in het voorstel van de Raad van 19 november 2001 en de bijbehorende nota van de Bouw- en Milieudienst van 25 september 2001. Het belangrijkste beleidsdocument is het rapport "Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Enschede 'Risico's van bedrijven'" dat beschikbaar is voor het publiek (maart 2002) en de eindrapportage van de inventarisatie van risicobedrijven (oktober 2001). In deze rapportages wordt verslag gedaan van het project 'Risico's van bedrijven', dat liep van september 2000 tot december 2001. Dit project omvatte een inventarisatie van alle risicovolle bedrijven in de gemeente. Naar aanleiding van dit project zijn de beleidsuitgangspunten voor het externe veiligheidsbeleid door de Raad vastgesteld.

De verder uitwerking van het externe veiligheidsbeleid is vastgelegd in een aantal rapportages. Het eindrapport Beleid en realisatie externe veiligheid (april 2005) vormt tevens een belangrijke bron.

Prioritering in het Enschedese externe veiligheidsbeleid

De gemeente onderscheidt drie categorieën bedrijven waarop het externe veiligheidsbeleid betrekking heeft:

1. LPG-tankstations
2. vuurwerkbedrijven
3. overige industrie bedrijven

Tevens maakt de gemeente onderscheid naar opslag- en transportbedrijven en hout- en bouwbedrijven.

LPG-tankstations krijgen de hoogste prioriteit van de gemeente. Ongeacht hun datum van oprichting, zullen zij moeten voldoen aan de afstandsvereisten die bestaan voor nieuwe inrichtingen (80m tot woonbebouwing). Bij uitvoering van dit beleidsuitgangspunt krijgen LPG-tankstations waar relatief veel woningbouw binnen de veiligheidsafstanden is voorrang. In 2001 is een uitvoeringsprogramma gestart waarbij LPG-tankstations die op minder dan 80m afstand van woonbebouwing liggen worden gesaneerd.

Met betrekking tot **vuurwerkbedrijven** gelden er wegens het Vuurwerkbesluit voor verkooppunten, bufferbewaarplaatsen en bewaarplaatsen voor consumentenvuurwerk en voor (buffer)bewaarplaatsen voor professioneel vuurwerk veiligheidsafstanden tot kwetsbare objecten. Ook worden er eisen gesteld aan de inrichtingen. Het Vuurwerkbesluit is op 1 maart 2002 in werking getreden, waarbij een overgangstermijn liep tot 1 maart 2004. Op 1 maart 2004 is het gewijzigde Vuurwerkbesluit in werking getreden.

De gemeente Enschede heeft in haar beleidsuitgangspunten voor het externe veiligheidsbeleid vastgelegd dat het Vuurwerkbesluit met betrekking tot opslagen en verkooppunten van consumentenvuurwerk versneld wordt ingevoerd. Op 20 november 2002 is de Stimuleringsregeling vuurwerkbedrijven in werking getreden. Volgens deze regeling kan het college van B&W aan degene die een inrichting drijft waarin consumentenvuurwerk wordt opgeslagen (en waarvoor is voldaan aan de meldings- of vergunningsplicht) een stimuleringssubsidie verlenen (Stimuleringsregeling, art. 2a). In de eerste plaats kan een subsidie worden verleend aan diegene die het nodige aanpast in zijn inrichting om aan het Vuurwerkbesluit te voldoen voordat dit besluit in werking treedt (Stimuleringsregeling, art. 2b). In de tweede plaats kan er een stimuleringssubsidie worden verleend aan degene die zijn inrichting voor consumentenvuurwerk vervroegd wil opheffen (Stimuleringsregeling, art. 2b). Deze subsidie betreft een eenmalige uitkering van een bedrag van 2.500 euro (Stimuleringsregeling, art. 4).

Omdat consumentenvuurwerk nog steeds veel commotie veroorzaakt bij de bevolking, voert de DSOB in het voorjaar van 2005 een onderzoek uit naar de mogelijkheid van één centrale opslag voor consumentenvuurwerk in Enschede (Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid).

In het project 'Risico's van bedrijven' werd in eerste instantie dossieronderzoek gedaan naar ruim 500 bedrijven, niet zijnde LPG-tankstations of vuurwerkbedrijven. Hieruit werden 60 bedrijven als prioritair aangewezen, vanwege een opslag van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen of onbekendheid van de soort opgeslagen stoffen. Van deze bedrijven bleven er na controlebezoeken 15 over waarvoor een aanvullende risicobeoordeling nodig was.

Voor **overige industrie bedrijven** wordt in Enschede het landelijke beleid nageleefd, waarbij knelpunten worden weggenomen. Waar aan de nationale eisen wordt voldaan, wordt gestreeft naar risicoreductie en de omgang met restrisico's. Een indicator voor het externe veiligheidsbeleid is 'het aantal normale woningen dat voldoet aan het beschermingsniveau voor bestaande situaties maar niet aan het beschermingsniveau voor nieuwe situaties' (Voortgangsrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid, 18 november 2003). De scores van deze indicator zijn in onderstaande tabel weergegeven². Het risico dat verbonden is aan de woon- of werkplaats van de burger is voor hem van groot belang. Dit risico heet het plaatsgebonden risico. Het plaatsgebonden risico zal per 2010 voor bestaande situaties en voor nieuwe situaties gelijk getrokken worden. De gemeente Enschede wil dit zo snel mogelijk doorvoeren. (Hierover meer in bijlage 3.)

² De eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid geeft extra gegevens mbt bovenstaande tabel. Deze gegevens wijken af van de gegevens in de tabel, wegens een herberekening van de cijfers in 2004.

Tabel 1: Aantal normale woningen dat niet voldoet aan het beschermingsniveau voor bestaande situaties maar niet aan het beschermingsniveau voor nieuwe situaties

	Startniveau Enschede 2000	Niveau Enschede 2003	Ambitie Enschede 2006	Basisniveau landelijk 2010	Ambitie Enschede 2010
Aantal woningen	300-400*	<135	+/- 20**	0	0
Betreffend aantal bedrijven	+/- 20	+/- 15	+/- 10		
Basis				Landelijk beleid	Landelijk beleid

* Bandbreedte wegens onzekerheid in de bepaling van risico-afstanden en in bepaling van het aantal woonadressen binnen die risico-afstanden

** Een hogere ambitie zou vragen om een onevenredig hoge inzet van middelen

Uit: Gemeente Enschede, Voortgangsrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid, 18 november 2003.

Opvolging van het project 'risico's van bedrijven'

In september 2001 is het project Externe veiligheid opgericht, als opvolger van het project 'Risico's van bedrijven'. In april 2005 stemt B&W in met de afsluiting van dit project; vanwege een zoverre realisering van de toenmalige doelstellingen is de overgang van een projectorganisatie naar een reguliere taakuitoefening gerechtvaardigd (Raadsvoorstel, maart 2005; Raadsvoorstel april 2005).

De gemeente gaat verder met het uitvoeren van haar ambities met betrekking tot externe veiligheid en met de invoering van de landelijke regelgeving, een traject dat "ten minste tot en met 2007 doorloopt". Dit verder verloop zal echter niet langer in projectvorm plaatsvinden, maar de resterende werkzaamheden zijn opgenomen "en deels ingepland als incidentele werkzaamheden binnen de Dienst Stedelijke Ontwikkelingen en Beheer (DSOB)". Hierbij zal aandacht blijven bestaan voor de resterende risicosituaties; de sanering hiervan zal in 2005 en 2006 worden voortgezet. Tevens zullen in het voorjaar van 2005 uitgangspunten worden vastgesteld voor de verantwoordingsplicht van het groepsrisico. Deze zullen dan ook uitgevoerd worden. In 2005 zal de Raad een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijkheid van een centrale vuurwerkopslag. (www.enschede.nl)

Hout- en transportbedrijven

Tevens maakt de gemeente onderscheid naar **opslag- en transportbedrijven** en **hout- en bouwbedrijven**. Voor deze bedrijven gelden wettelijke regelingen die niet zijn opgenomen in de Wet milieubeheervergunningen. Het Besluit opslag- en transportbedrijven milieubeheer is op 1 oktober 2000 in werking getreden; het Besluit bouw- en houtbedrijven milieubeheer op 1 december 2000. In beide besluiten zijn regelingen opgenomen over veiligheidsafstanden tot woonbebouwing.

Op 8 mei 2002 zijn de voorschriften van beide regelingen van kracht geworden, waaronder een norm over de warmtestraling van hout. Naar aanleiding hiervan heeft VROM in juni 2004 een methode ontwikkeld om de warmtestraling van hout te bepalen (deze methode kan niet voor andere brandbare stoffen dan hout worden gebruikt). Met deze methode kunnen bedrijven of overheden bepalen of de straling voldoet aan de gestelde norm (www.vrom.nl).

Met betrekking tot opslag- en transportbedrijven en hout- en bouwbedrijven is in 2003 een handhavingsoperatie gestart, waarbij in eerste instantie een dertigtal bedrijven is

geselecteerd. Hierbij is aandacht besteed aan de aard van de toegestane en aanwezige opslag of voorraad, de staat waarin het bouwwerk verkeert bij in pandige opslag, de afstand tussen opslag en de erf grens en de aanwezigheid van gevoelige bestemmingen in de nabije omgeving van het bedrijf. Op basis van dit onderzoek wordt later specifiek beleid voor deze categorie bedrijven opgesteld.

In de Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid is een korte weergave van dit onderzoek opgenomen. In de periode van juni tot september 2004 zijn 128 bedrijven die vallen onder de AmvB Opslag en Transport in de gemeente bezocht, waarbij de bedrijven integraal (d.w.z. op alle relevante milieu-aspecten, waaronder veiligheid) zijn beoordeeld. In enkele gevallen heeft de Brandweer een nader onderzoek ingesteld en een kwantitatieve beoordeling van brandrisico's gemaakt. Er zijn geen situaties aangetroffen die direct optreden vereisen. (Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid)

Met betrekking tot het deelproject Bouw en Hout zijn er in de periode van augustus tot oktober 2004 123 bedrijven gecontroleerd waarop de verwachte AmvB Bouw en Hout van toepassing is. Daarnaast zijn er 83 bedrijven gecontroleerd die mogelijk onder deze regeling vallen. In vijf gevallen heeft de Brandweer een kwantitatieve beoordeling van brandrisico's gemaakt. Er bleken zich geen situaties voor te doen die relevant zijn voor de externe veiligheid.

In beide projecten zijn diverse overtredingen geconstateerd, die middels een regulier handhavingstraject zijn opgepakt. De uitkomsten van de onderzoeken zijn ook gebruikt voor het actualiseren van de registratie van de inrichtingsgegevens. (Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid)

Transport van gevaarlijke stoffen

In oktober 1999 heeft het College van B&W naar aanleiding van onderzoek van de Bouw- en Milieudienst besloten dat er geen routing voor gevaarlijke stoffen wordt ingevoerd. "De toegevoegde waarde van routing voor reductie van risico's wordt beperkt geacht, met name omdat voor de bevoorrading van specifieke LPG-tankstations toch ontheffingen zouden moeten worden verleend." (Nota bij Raadsvoorstel d.d. 19 november 2001).

Provincie Overijssel heeft in 2002 opnieuw een inventarisatie gemaakt van het transport van gevaarlijke stoffen. Uit de rapportage hierover in 2003 heeft Enschede afgeleid dat er geen sprake is van omvangrijke transportstromen van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente. De gemeente zag daarom geen reden om het besluit van B&W te herzien (Voortgangsrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid, 18 november 2003).

Met betrekking tot de routing van gevaarlijke stoffen neemt de gemeente Enschede in 2005 actief deel aan het provinciale project voor de aanwijzing van routes voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen. De coördinatie vindt plaats vanuit de afdeling productie van de gemeentelijke Brandweer. (Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid)

Voor LPG-tankstations binnen de bebouwde kom in Enschede (met uitzondering van LPG-tankstations in het Havengebied) geldt dat de bevoorrading voornamelijk plaatsvindt via binnenstedelijke doorgaande wegen.

"Bevoorrading van LPG-tankstations zal worden beperkt door de sanering van ongunstig gelegen LPG-tankstations. Routing biedt geen handvat om die transporten

te beperken, omdat daarvoor per geval toch ontheffing verleend zou moeten worden.” (Voortgangsrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid).

Buisleidingen

VROM en V&W werken nog aan een nieuwe AmvB voor de externe veiligheid voor transport, waarin ook regelgeving ten opzichte van buisleidingen is opgenomen. De gemeente wacht met het opstellen van een beleid omtrent buisleidingen tot de nieuwe regelgeving tot stand is gekomen. Wel is alvast besloten dat er in 2004 en 2005 een ingrijpende sanering van het hogedrukaardgasleidingnet in Enschede zal plaatsvinden. Hierbij worden de bestaande leidingen in het zuid-westen van de stad en het buitengebied doorgetrokken naar een tracé dat parallel loopt aan de A35. Hierdoor neemt de afstand van de buisleidingen tot woonbebouwing aanzienlijk toe en neemt het indirecte ruimtebeslag, als gevolg van vereiste veiligheidsafstanden, af. (Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid).

Samenvatting van het Enschedese externe veiligheidsbeleid:

- Project ‘Risiko’s van bedrijven’ waarin de risicobedrijven in Enschede werden geïnventariseerd (september 2000-december 2001)
- Project ‘Externe veiligheid’, als opvolger van het project ‘risico’s van bedrijven’ (september 2001-2005)
- Sanering LPG-tankstations die op minder dan 80m afstand van woonbebouwing liggen (start uitvoeringsprogramma in 2001)
- Stimuleringsregeling vuurwerkbedrijven (20 november 2002)
- Naar aanleiding van ‘Risiko’s van bedrijven’ het oplossen van knelpunten en het verminderen van (rest)risico’s (overige bedrijven)
- Handhavingsoperatie dertigtal opslag- en transportbedrijven en hout- en bouwbedrijven (2003)
- Communicatie met burgers om het vertrouwen van burgers in de gemeente te vergroten
- Delen van ervaringen met andere gemeenten (vervulling voorlopersrol)

Gebruikte bronnen:

- Gemeente Enschede, Bouw- en Milieudienst (maart 2002). *Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Enschede ‘Risiko’s van bedrijven’*. Enschede.
- Gemeente Enschede (oktober 2001). *Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Enschede. Inventarisatie ‘Risiko’s van bedrijven’*. Eindrapportage. Enschede.
- Raad van de gemeente Enschede (19-11-2001). *Raadsvoorstel. Beleidsuitgangspunten Externe Veiligheid (VII-F3, stuknr. 10567)*. Enschede.
- Raad van de gemeente Enschede (15-10-2002). *Stimuleringsregeling voor veiligheid vuurwerkbedrijven (nr. 02S004634)*.
- Gemeente Enschede (18-11-2003 / 03-12-2003). Voortgangsrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid. Enschede.
- Slagen voor veiligheid. Brochure. De slag met externe veiligheid. Agenda gemeenten 2004.
- Gemeente Enschede (maart 2005). *Voorstel gemeenteraad. Project ‘Risiko’s van bedrijven’*. (via Van der Werff)
- Gemeente Enschede (april 2005). *Eindrapportage Beleid en realisatie externe veiligheid (definitief)*. Enschede. (via van der Werff)

Bijlage 3: Inhoud van het landelijke externe veiligheidsbeleid

In deze bijlage wordt de inhoud van het landelijke externe veiligheidsbeleid besproken. Als we willen onderzoeken in hoeverre de gemeente Enschede voorop heeft gelopen met haar externe veiligheidsbeleid, moeten we een vergelijking maken met de landelijke verplichtingen. De inhoud van het landelijke externe veiligheidsbeleid wordt uiteengezet in een brief van de toenmalige minister Pronk van VROM van 19 september 2001; deze paragraaf is dan ook met name een overzicht van wat er in deze zogenaamde septemberbrief wordt genoemd.

Doel van het landelijke beleid

Het doel van het externe veiligheidsbeleid van het Rijk is het bieden van een minimum beschermingsniveau voor gevaarlijke stoffen aan burgers in hun woonomgeving. Daarnaast dient het besef in de politiek te worden vergroot dat het aanpakken van risicovolle situaties duur is, wat geldt voor zowel veiligere alternatieven als rampenbestrijding.

De uitgangspunten en ambities voor het nieuwe landelijke externe veiligheidsbeleid zijn vastgelegd in het vierde Nationaal Milieubeleidsplan. Het kabinet heeft in september 2001 een brief naar de Kamer gestuurd, waarin een groot aantal actiepunten van de overheid wordt genoemd. Onder deze actiepunten horen de versterking van de regelgeving, de verbetering van informatieverschaffing en het treffen van maatregelen ter voorkoming van onveilige situaties.

<http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9256#30>

In de brief van 19 september 2001 wordt aangegeven dat het externe veiligheidsbeleid gericht is op de beheersing van risico's voor de omgeving vanwege:

- “het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);”
- “het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, waterwegen, wegen en spoorwegen);”
- “het gebruik van luchthavens.”

(Pronk, J.P., minister van VROM (19-09-2001). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Integraal veiligheidsprogramma*. Den Haag.)

Het kabinet kiest voor een programmatische aanpak in haar externe veiligheidsbeleid, waarin wordt verdergegaan op de beleidslijnen die in het vierde Nationale Milieuplan worden beschreven. Deze beleidslijnen hebben betrekking op de registratie van risicovolle activiteiten en de informatie hierover aan betrokken overheden en burgers, de verificatie en controle van de geregistreerde risicovolle situaties en reparatie van overtredingen, waarbij in een aantal gevallen alleen bedrijfsbeëindiging een mogelijke oplossing is. (Ministeries van VROM, BZK, EZ, LNV, V&W, BZ, Fin, OCW en VWS (juni 2001). *Nationaal Milieubeleidsplan 4 (paragraaf 2.5 en hoofdstuk 9)*. Den Haag.)

Onderdelen van het externe veiligheidsbeleid

In de septemberbrief wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende onderdelen van het externe veiligheidsbeleid:

1. De verdeling van verantwoordelijkheden

Het externe veiligheidsbeleid maakt deel uit van het integrale veiligheidsbeleid, dat de totale breedte van de veiligheidsketen omvat (pro-actie, preventie, preparatie, repressie en nazorg).

De verantwoordelijkheid van het coördineren van het externe veiligheidsbeleid voor gevaarlijke stoffen is neergelegd bij het ministerie van VROM, directie Externe Veiligheid. VROM probeert de andere betrokken ministeries te laten samenwerken en zo meer samenhang te krijgen over externe veiligheidsbeidsonderwerpen in wet- en regelgeving, beleid en uitvoering. De andere betrokken ministeries zijn: het ministerie van V&W is verantwoordelijk voor het transport van gevaarlijke stoffen; het ministerie van SZW voor het interne veiligheidsbeleid voor werknemers; en het ministerie van BZK voor de interne veiligheid voor mensen in gebouwen en voor de preventie en bestrijding van rampen. Het ministerie van EZ is aangewezen als verantwoordelijke voor de circa 15.000km hogedruktransportleidingen die in Nederland in de grond liggen voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen. (Met betrekking tot buisleidingen wordt er nog nieuw beleid ontwikkeld.) (<http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9256#30>)

Sinds 1 januari 2002 is de projectdirectie bij VROM operationeel om de coördinerende rol van het ministerie uit te voeren.

2. Registratie en informatie

Om goed beleid te maken is een duidelijk beeld nodig van de aard en de omvang van risicovolle situaties. In dit kader heeft het kabinet besloten tot oprichting van het Centrum voor Externe Veiligheid en Vuurwerk, een nationaal expertisecentrum voor externe veiligheid, dat is ondergebracht bij het RIVM. Daarnaast wordt ook een onafhankelijke Adviesraad voor externe veiligheid opgericht. (Pronk, J.P., minister van VROM (19-09-2001). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Integraal veiligheidsprogramma*. Den Haag.)

Het kabinet heeft besloten tot een wettelijke registratieplicht van risicovolle situaties met betrekking tot gevaarlijke stoffen, dat door het RIVM beheerd wordt. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het aanleveren van de gegevens.

Met behulp van deze databank worden burgers door gemeenten geïnformeerd over risico's in hun woon-, leef- en werkomgeving. (Pronk, J.P., minister van VROM (19-09-2001). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Integraal veiligheidsprogramma*. Den Haag.)

Voor het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) zijn de gemeenten verplicht om de gegevens voor dit register aan te leveren. Deze verplichting komt voort uit de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (Wkr) die op 1 juli 2004 in werking is getreden. In de Wkr is opgenomen dat gemeenten verplicht zijn om voor 1 juli 2005 een gemeentelijk rampenplan op te stellen, waarin een risico-inventarisatie en –analyse zijn opgenomen.

VROM heeft eind 2004 een integrale ketenstudie voor LPG, chloor en ammoniak afgerond, waarin kosten en baten van risicovolle activiteiten in kaart zijn gebracht en veiligere alternatieven zijn onderzocht. Tevens werkte VROM aan een beoordelingskader voor het groepsrisico voor de omgang met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico heeft betrekking op de kans dat een groep mensen die zich in de omgeving van een risicovolle situatie bevinden, dodelijk worden getroffen door een ongeval. In de brief van het kabinet van september heeft het kabinet

aangekondigd om in 2003 een beslissing te nemen over de omgang met het groepsrisico. (<http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9256#30>) De nieuwe omgang met het groepsrisico is vastgelegd in het Besluit Externe veiligheid inrichtingen (BEVI), dat op 27 oktober 2004 in werking is getreden (hieronder wordt hier meer op ingegaan).

3. Normstelling ten aanzien van externe veiligheid

Dit zijn de uitgangspunten van het nieuwe externe veiligheidsbeleid, die in het vierde Nationaal Milieubeleidsplan worden beschreven:

- “Burgers krijgen voor de veiligheid in hun woonomgeving een minimum beschermingsniveau (het plaatsgebonden risico).”
- “De kans op een groot ongeluk met veel slachtoffers wordt expliciet afgewogen en verantwoord (het groepsrisico). Als de maatschappelijke baten van een activiteit groot zijn, kunnen de bijbehorende risico’s eerder worden geaccepteerd dan wanneer deze gering zijn.”
- “Als de maatschappelijke baten van een activiteit gering zijn, als er veiliger alternatieven zijn of als er onvoldoende mogelijkheden zijn voor een adequate rampenbestrijding, dan mag voor de betrokken activiteit geen groepsrisico worden geaccepteerd. De aanvaardbaarheid van de activiteit zelf is dan gebaseerd op het vermijden van effecten van een ongeval. Voor vuurwerk is een dergelijk beleid inmiddels ingezet.”
- “De maatschappelijke kosten van gevaarlijke stoffen zullen zoveel mogelijk in het gebruik ervan worden geïnternaliseerd.”
- “Onderscheid tussen acceptabele risico’s in bestaande ten opzichte van nieuwe situaties komt zo snel mogelijk, doch uiterlijk in 2010 te vervallen. In de voorziene amvb’s (4) wordt voor zeer incidentele gevallen een uitzondering gemaakt op deze algemene regel door het opnemen van een hardheidsclausule.”

(Pronk, J.P., minister van VROM (19-09-2001). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Integraal veiligheidsprogramma*. Den Haag.)

4. Het versterken van regelgeving

Wegens het nieuwe externe veiligheidsbeleid is een aantal nieuwe regels ingevoerd en is bestaande wetgeving gewijzigd.

- Er is een **Besluit Externe veiligheid inrichtingen** opgesteld. Op 27 oktober 2004 is het BEVI in werking getreden. Dit besluit verplicht gemeenten om binnen drie jaar na de inwerkingtreding van het BEVI risicovolle situaties van inrichtingen ten opzichte van kwetsbare objecten te saneren, indien het plaatsgebonden risico hoger is dan 10^{-5} . Voor 2010 moeten alle risicosituaties waarbij het plaatsgebonden risico hoger is dan 10^{-6} worden gesaneerd. Omdat 80% van de risicosituaties wordt veroorzaakt door productie of transport van chloor, ammoniak en LPG, dienen de gemeenten deze categorieën bedrijven prioriteit te geven.
- Het **Besluit Risico’s zware ongevallen (BRZO 1999)** is aangepast. Hierdoor wordt aan alle bedrijven die onder de werking van het BRZO 1999 vallen verplicht om een veiligheidsrapportage op te stellen, waardoor informatie beschikbaar komt over het veiligheidsbeheersysteem en de risico’s voor mens en milieu.
- Ook voor vervoersbedrijven die buiten de Seveso-richtlijn vallen, wordt een soortgelijke veiligheidsrapportage verplicht.

- Met betrekking tot vuurwerkbedrijven gelden er wegens het **Vuurwerkbesluit** voor verkooppunten, bufferbewaarplaatsen en bewaarplaatsen voor consumentenvuurwerk en voor (buffer)bewaarplaatsen voor professioneel vuurwerk veiligheidsafstanden tot kwetsbare objecten. Ook worden er eisen gesteld aan de inrichtingen. Het Vuurwerkbesluit is op 1 maart 2002 in werking getreden, waarbij een overgangstermijn liep tot 1 maart 2004. Op 1 maart 2004 is het gewijzigde Vuurwerkbesluit in werking getreden.

5. De doorwerking van regels

Het kabinet stelt dat bestaande en nieuwe regelgeving beter moet worden uitgevoerd. Hiertoe is het nodig dat de doorwerking van regels wordt versterkt naar de praktijk van het lokale en het regionale beleid.

6. Preventie van onveilige situaties

Het kabinet wil een beleid voeren waarbij het ontstaan van nieuwe situaties van onveiligheid wordt voorkomen. Naast de harmonisatie van regelgeving (die hierboven wordt genoemd) is het voorkomen van onveilige situaties in specifieke gevallen van belang.

7. De handhaving van het beleid

Met betrekking tot handhaving dient er een cultuuromslag plaats te vinden. Er moet worden gehandhaafd in plaats van gedoogd en er moet actief worden gevolgd in plaats van afwachten. Zodoende zal de rol van rijksinspecties worden versterkt.

8. Herstel en correctie van onveilige situaties

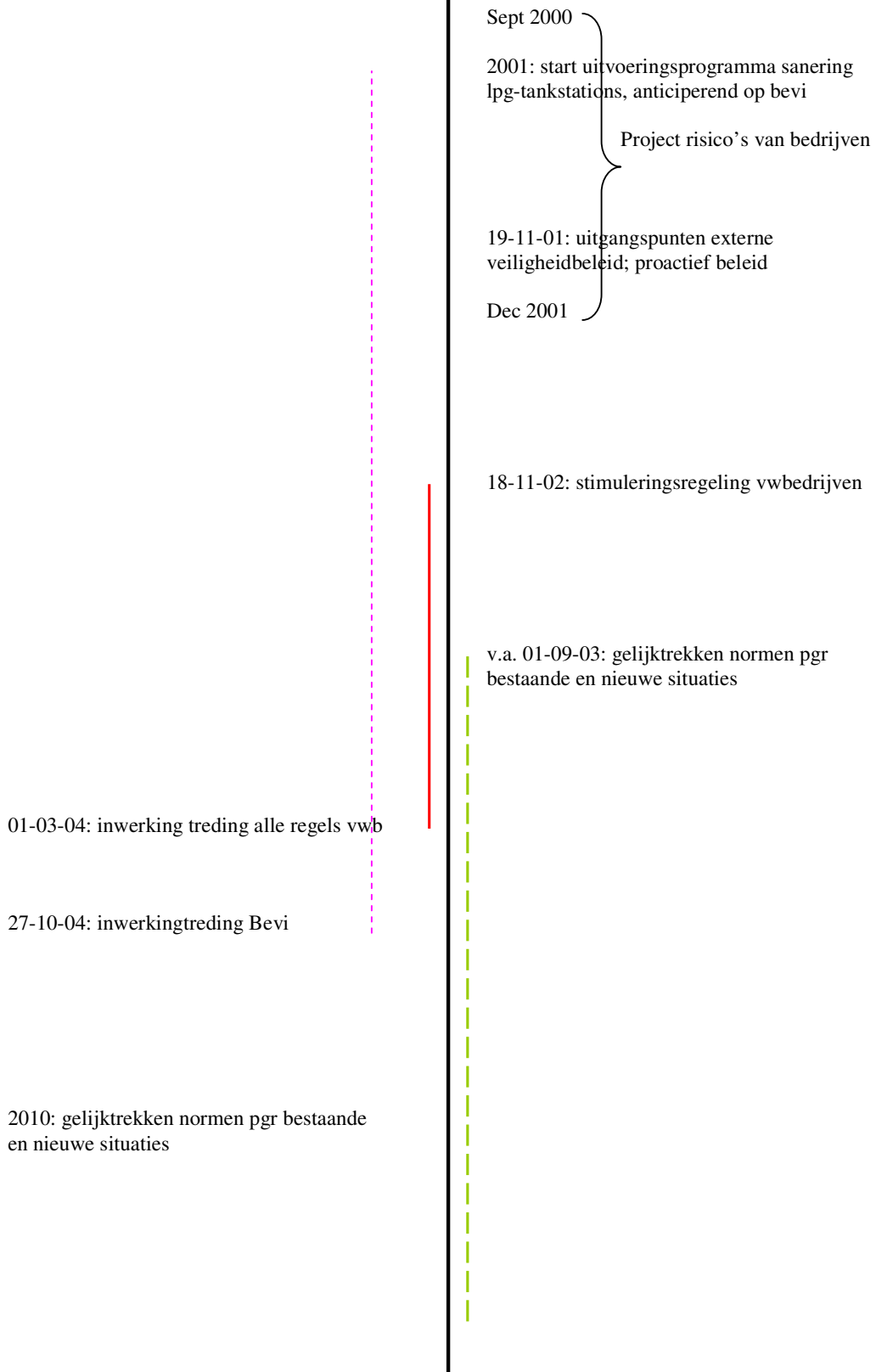
Daar waar situaties zijn ontstaan waar de veiligheidsrisico's groter zijn dan aanvaardbaar wordt geacht, moeten de situaties gecorrigeerd worden. De risico's moeten worden teruggebracht tot een aanvaardbaar niveau. "Door sanering en expliciete ruimtereservering in bestemmingsplannen ontstaan veiliger situaties."

Gebruikte bronnen:

- Ministerie van VROM. *Dossier externe veiligheid*. <http://www.vrom.nl/pagina.html?id=9256#30>
- Pronk, J.P., minister van VROM (19-09-2001). *Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Integraal veiligheidsprogramma*. Den Haag
- Ministeries van VROM, BZK, EZ, LNV, V&W, BZ, Fin, OCW en VWS (juni 2001). *Nationaal Milieubeleidsplan 4 (paragraaf 2.5 en hoofdstuk 9)*. Den Haag.)

Rijksoverheid

Enschede

Bijlage 4: Inhoud van het externe veiligheidsbeleid van andere gemeenten

In deze bijlage wordt een (korte) weergave gegeven van het externe veiligheidsbeleid van een aantal andere gemeenten. Het doel hiervan is het kunnen vergelijken van het beleid van de gemeente Enschede en dat van andere gemeenten. Alleen door dergelijke vergelijkingen te maken kan worden beoordeeld of Enschede voorloopt of voorgelopen heeft met haar externe veiligheidsbeleid.

In deze bijlage komen in de eerste plaats rapporten van de VROM-Inspectie aan de orde. De VROM-Inspectie voert jaarlijks verschillende onderzoeken uit bij gemeenten naar de wijze waarop gemeenten hun VROM-taken uitvoeren. Aangezien externe veiligheid ook één van de VROM-taken is, kan middels een vergelijking van deze onderzoeken iets worden gezegd over de eventuele voorlopersrol van de gemeente Enschede. In bijlage 4a is een schema opgenomen waarin de uitkomsten van de gemeenterapporten naast elkaar zijn gezet voor een duidelijk overzicht. In bijlage 4b worden de bevindingen van de VROM-Inspectie beschreven.

In de tweede plaats is er bij het maken van een vergelijking tussen gemeenten gebruik gemaakt van de gemeentelijke websites. Hiervoor is gekozen vanwege de toegankelijkheid van websites. Een website is een makkelijk medium om informatie over het gemeentelijke beleid openbaar en inzichtelijk te maken. Op de website van de gemeente Enschede is veel informatie te vinden over haar externe veiligheidsbeleid.

Bijlage 4 wordt verdeeld in verschillende onderdelen:

Bijlage 4a

(p. 15) betreft een schema waarin de resultaten van onderzoeken van de VROM-Inspectie naar de uitvoering van VROM-taken door elf gemeenten weergegeven wordt. Deze gemeenten zijn Eindhoven, Apeldoorn, Enschede, Leiden, Zwolle, Ede, Deventer, Gouda, Doetinchem, Waalwijk en Vlissingen.

Bijlage 4b

(p. 16) betreft beschrijvingen van de bevindingen van de VROM-Inspectie, behorende bij het schema uit bijlage 4a.

Bijlage 4c

(p. 40) betreft aanvullende informatie over het externe veiligheidsbeleid van de in de bijlagen 4a en 4b genoemde gemeenten, afkomstig van de gemeentelijke websites

Bijlage 4d

(p. 46) betreft beschrijvingen van het externe veiligheidsbeleid van enkele andere gemeenten dan de in de bijlagen 4a, 4b en 4c opgenomen gemeenten. Deze gemeenten zijn Almere, Breda, Haarlem, Hengelo, Nijmegen, Tilburg en Zaanstad.

Bijlage 4a: Vergelijking van de uitvoering van VROM-taken door gemeenten

In het onderstaande schema zijn de conclusies van de gemeenterapporten van de VROM-Inspectie weergegeven; de oordelen zijn dan ook afkomstig van de VROM-Inspectie. Deze rapporten zijn gepubliceerd op de website van de VROM-Inspectie (<http://www.vrom.nl/pagina.html?id=17810>). De data die zijn opgenomen in het schema verwijzen naar de publicatiedata van de rapporten.

Er is gekozen voor een vergelijking tussen de gemeente Enschede en andere gemeenten die vergelijkbaar zijn qua inwoneraantal. Aangezien de VROM-Inspectie niet van alle gemeenten een rapport heeft opgesteld dat op de website is gepubliceerd, is ervoor gekozen om de rapport van gemeenten weer te geven die met betrekking tot hun inwoneraantal het meest overeenkomen met Enschede. Deze gemeenten zijn Apeldoorn (156 000 inwoners), Deventer (89 142), Doetinchem (49 503), Ede (105 495), Eindhoven (207 870), Gouda (71 797), Leiden (118 702), Vlissingen (45 236), Waalwijk (45 597) en Zwolle (110 880). Opgemerkt dient te worden dat hierbij gemeenten opgenomen zijn die minder dan de helft van het aantal inwoners van Enschede hebben. In het algemeen zijn er binnen deze gemeenten minder risicobedrijven gevestigd en beschikken deze gemeenten over minder ambtenaren die zich met externe veiligheid bezighouden. Om echter een brede vergelijking te maken is ervoor gekozen om ook kleinere (en grotere) gemeenten bij het onderzoek te betrekken. Zie tabel 1 voor de vergelijkbaarheid van de gemeenten.

Tabel 4.1: Aantal inwoners en risicovolle inrichtingen per gemeente

Gemeente	Aantal inwoners (2004)	Totaal aantal inrichtingen volgens VROM-Inspectierapport	Waarvan vergunningplichtig
Eindhoven	207 870	3546	1215
Apeldoorn	156 000	3223	977
<i>Enschede</i>	<i>152 989</i>	<i>2966</i>	<i>1063</i>
Leiden	118 702	1630	197
Zwolle	110 880	2240	?
Ede	105 495	3146	1802
Deventer	89 142	1533	459
Gouda	71 797	1181	276
Doetinchem	49 503	1164	358
Waalwijk	45 597	?	?
Vlissingen	45 236	?	219

Bron: CBS, www.statline.nl

Bijlage 4b: Beoordeling VROM-Inspectie van verschillende gemeenten

In deze subbijlage worden de conclusies van de gemeenterapporten van de VROM-Inspectie beschreven (zie het schema in bijlage 4a). Het gaat hierbij om de taken die betrekking hebben op milieu, waaronder het externe veiligheidsbeleid valt.

Achtereenvolgens komen de volgende gemeenten aan de orde: Enschede, Apeldoorn, Deventer, Doetinchem, Eindhoven, Ede, Gouda, Leiden, Vlissingen, Waalwijk en Zwolle. Er wordt beschreven hoe de VROM-Inspectie in haar rapport oordeelde over het beleid en de uitvoering over/van bestemmingsplannen, Wm-vergunningen en – meldingen, gebruiksvergunningen, toezicht en handhaving van de Wm en externe veiligheid.

In de beschrijvingen van de VROM-rapporten komt een aantal onderdelen aan de orde, die bij de behandeling van elke gemeente worden beschreven:

1. De actualiteit van de bestemmingsplannen

De VROM-Inspectie maakt onderscheid tussen actuele en verouderde bestemmingsplannen. Actuele bestemmingsplannen zijn jonger dan 10 jaar en verouderde plannen zijn 10 jaar of ouder.

2. De actualiteit van Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

Bedrijven waarbij gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen vallen onder de Wet milieubeheer. Sommige bedrijven zijn Wm-vergunningplichtig en dienen in het bezit te zijn van een accurate vergunning om hun activiteiten uit te oefenen; andere zijn enkel meldingplichtig, wat inhoudt dat zij alleen melding moeten doen van hun activiteiten. Gebruiksvergunningen hebben te maken met de brandveiligheid van gebouwen waar veel mensen aanwezig zijn en stelt bijvoorbeeld een maximum aan het aantal personen dat in het gebouw mag zijn.

Ook voor vergunningen geldt dat zij actueel worden genoemd als ze jonger zijn dan 10 jaar en dat zij verouderd zijn als zij 10 jaar of langer geleden zijn opgesteld.

3. Toezicht en handhaving

VROM en VNG hebben samen controlefrequenties opgesteld voor de vier categorieën bedrijven. Hierbij geldt dat hoe hoger de categorie waarin een bedrijf valt, hoe meer gevaarlijke stoffen men er gebruikt of hoe risicovoller de situatie er is.

Tabel 4.2: Aanbevolen controlefrequenties

Categorie bedrijven	Aanbevolen controlefrequentie door VROM en VNG
4	1 keer per jaar
3	1 keer per 2 jaar
2	1 keer per 5 jaar
1	1 keer per 10 jaar

Bron: Handhavingprogramma's inrichtinggebonden milieutaak 2002, 2003 en 2004

4. Externe veiligheid

De VROM-Inspectie beoordeelde het externe veiligheidsbeleid van de gemeenten aan de hand van het inzicht in het aantal risicobedrijven in de gemeente en de aanwezigheid van het apart beleid voor externe veiligheid.

Hierbij dient het volgende nog te worden opgemerkt:

- de gemeenterapporten zijn niet allemaal in het zelfde jaar gepubliceerd en de onderzoeken zijn niet gelijktijdig gedaan. In de onderstaande beschrijvingen zijn de uitkomsten van de onderzoeken in tegenwoordige tijd beschreven, omdat zij een momentopname van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van VROM-taken betreffen. Over de wijze waarop de gemeenten hun tekortkomingen goed maken wordt in deze subbijlage niets vermeld.
- gebruiksvergunningen vallen niet onder het milieubeleid, maar onder bouw. Toch zullen deze vergunningen wel in deze subbijlage worden opgenomen, omdat zij een grote rol spelen met betrekking tot de veiligheid en het (plaatsgebonden) risico.
- bij de gemeenten Apeldoorn, Deventer, Doetinchem, Ede, Gouda, Leiden, Vlissingen en Waalwijk heeft de VROM-Inspectie gebruik gemaakt van een indeling in het rapport naar Beleid, Programma en Administratieve organisatie en Uitvoering. Hierdoor komt de beoordeling van de verschillende gemeentelijke taken in het schema vaak niet letterlijk uit de tekst. Bij sommige gemeenten werd in het rapport over een bepaald onderdeel niets concreets gezegd door de Inspectie; daar heb ik een beoordeling genoemd naar aanleiding van de beschrijving van de VROM-Inspectie (dit is in het schema aangegeven). De rapporten over de gemeenten Enschede, Eindhoven en Zwolle zijn anders ingedeeld.

1. Enschede (publicatiedatum van het rapport: 4 maart 2003)

Bestemmingsplannen

Van de circa 1260 bestemmingsplannen en herzieningen van de gemeente kan slechts 21% actueel genoemd worden (dat wil zeggen dat deze plannen jonger zijn dan 10 jaar). De bestaande bestemmingsplannen dekken niet alle gebieden; voor drie gebieden worden voorbereidingsbesluiten genomen om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan. In totaal zijn er 36 voorbereidingsbesluiten in werking. Dit hoge aantal hangt samen met het aantal verouderde bestemmingsplannen. (Er geldt ten tijde van de inspectie zelfs nog een bestemmingsplan dat in 1949 is opgesteld!)

De gemeente is bezig met een inhaalslag om bestemmingsplannen te actualiseren. In 1996 besloot het college van B&W om de actualiseringsachterstand versneld in te lopen, waarvoor in 1997 budget beschikbaar werd gemaakt.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

De gemeente Enschede heeft 89 bedrijven nog niet ingedeeld in een categorie, wat een gevolg is van capaciteitsgebrek. De gemeente wil deze omissie zo spoedig mogelijk herstellen.

Er is achterstand ontstaan in de Wm-vergunningverlening, omdat de gemeente werkt aan een kwaliteitstraject. In januari 2003 heeft de gemeente geld beschikbaar gemaakt voor het Programma Vergunningen inrichtinggebonden taak 2003. Middels dit programma wil de gemeente haar achterstanden in de vergunningverlening wegwerken.

Met betrekking tot meldingen meent de VROM-Inspectie dat de gemeente een adequaat niveau heeft bereikt, maar dat er nog verbeteringen mogelijk zijn. Dit geldt met name voor de registratie van de meldingsplichtige bedrijven.

Enschede heeft haar taken met betrekking tot gebruiksvergunningverlening geheel gemandateert aan de afdeling Preventie van de Brandweer. Er zijn zo'n 700 vergunningen verleend, maar er moeten er nog 800 verleend worden. Er wordt naar gestreefd om in 2006 90% van de vergunningen verleend te hebben. Het vergunningenbestand van de gemeente is niet geheel actueel. De kwaliteit, advisering en procedurele toets van de vergunningen zijn adequaat. De gemeentelijke taak van toezicht en handhaving vindt op een nagenoeg adequaat niveau plaats. De gemeente voert een actief toezichtsbeleid met betrekking tot de aan de vergunningen verbonden voorwaarden, maar niet met betrekking tot de vergunningen zelf.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De gemeente wijkt in haar richtlijnen af van de door VROM voorgestelde controlefrequentie door ook categorie 1 bedrijven eens per vijf jaar te willen controleren (in plaats van eens per tien jaar). Deze controlefrequenties worden in de praktijk echter niet gehaald vanwege een tekort aan personele bezetting. Opvallend vindt de Inspectie dat 50 van de 60 voor 2002 geplande controlebezoeken aan risicobedrijven worden doorgeschoven naar 2003. Voor actualiseringscontroles, opleveringscontroles en de omzetting van AMvB-meldingen is onvoldoende capaciteit beschikbaar.

Met betrekking tot handhaving wordt geconcludeerd dat de verslaglegging over bedrijven veel fouten vertoont. Enschede voert geen opleverings- en actualiseringscontroles uit. De VROM-Inspectie vindt dat dit geen recht doet aan het belang van deze controles, wat heel groot is, ook in verband met de geloofwaardigheid van het bevoegd gezag.

Externe veiligheid

De gemeente Enschede heeft in 2000 een inventarisatie gemaakt van de in de gemeente aanwezige risicobedrijven. Naar aanleiding van deze inventarisatie werd met een aantal bedrijven gezocht naar mogelijkheden om knelpunten op te lossen.

Tabel 4.3: Risicobedrijven in Enschede

Risicobedrijven	Consumenten- vuurwerk	LPG- tankstations	BRZO-bedrijven	Overige risicobedrijven
Totaal 79	42	16	3	18

Bron: VROM-Inspectierapport Enschede

De projectorganisatie Beleid en realisatie externe veiligheid registreert de risicobedrijven en hun activiteiten en houdt deze registratie bij.

2. Apeldoorn (publicatiedatum van het rapport: mei 2004)

Bestemmingsplannen

“In 1999 en 2000 heeft de voormalige Inspectie Ruimtelijke Ordening (IRO) onderzoek gedaan naar de uitvoering van ruimtelijke ordeningstaken door de gemeente Apeldoorn. Hierin werd ondermeer geconstateerd dat Apeldoorn relatief veel en oude bestemmingsplannen kent. Inclusief partiële herzieningen zijn dit er ca 400, waarvan ongeveer de helft ouder is dan tien jaar. De gemeente was toen al bezig

met een inhaalslag en heeft deze inspanning vervolgens geïntensiveerd op grond van haar besluit van 10 januari 2001 inzake het Plan van aanpak inhaalslag actualisering bestemmingsplannen. De gemeenteraad heeft voor de eerstkomende jaren een aanzienlijk extra budget beschikbaar gesteld voor deze inhaalslag.”

Met betrekking tot ruimtelijke ordening (en dus bestemmingsplannen) oordeelt de Inspectie dat de gemeente deze taak op adequaat niveau uitvoert.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

“In Apeldoorn is er in 2003 sprake van een relatief groot aantal verouderde vergunningen, namelijk 136 op een totaal aantal van 979 (=14%). Het gaat hierbij om vergunningen ouder dan tien jaar van - blijkens informatie van de gemeente - hoofdzakelijk categorie I en II inrichtingen. Bij controles wordt overigens expliciet aandacht besteed aan de actualiteit van de vergunningen. Een actualiseringsprogramma waarin ook aandacht wordt besteed aan de vraag of inrichtingen inmiddels onder een Amvb vallen ontbreekt.” Vanwege het ontbreken van een actualiseringsprogramma, oordeelt de VROM-Inspectie dat Apeldoorn haar taak met betrekking tot milieuvergunningen gedeeltelijk adequaat uitvoert.

De gemeentelijke taken met betrekking tot meldingen van bedrijven voert de gemeente op adequaat niveau uit.

Apeldoorn voert haar taak met betrekking tot gebruiksvergunningen nagenoeg adequaat uit. Verleende vergunningen lijken in orde en worden gecontroleerd. Bij de door de Inspectie gecontroleerde vergunningen blijken de controles niet op een uniforme wijze te gebeuren.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De controlefrequenties bij vergunningsplichtige bedrijven uit categorie 1 t/m 4 zijn gebaseerd op kengetallen (VROM). Het aantal controles ligt echter lager, vanwege een tekort aan controlecapaciteit. De Inspectie oordeelt dat Apeldoorn deze taak nagenoeg op adequaat niveau uitvoert.

Tabel 4.4: Aantal bedrijfscontroles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 687	35	403	195	54

Bron: VROM-inspectierapport Apeldoorn

Ten tijde van de bedrijfscontroles in 2003 waren vergunningverlening en handhaving nog niet organisatorisch van elkaar gescheiden. Deze scheiding werd (pas) op 1 januari 2004 ingevoerd.

De VROM-Inspectie oordeelt dat Apeldoorn haar taak op het gebied van toezicht en handhaving op gedeeltelijk adequaat niveau uitvoert, omdat “de gemeente geconstateerde afwijkingen van de voorschriften in een aantal gevallen wel constateert, maar erg lang laat voortbestaan”.

Externe veiligheid

“De gemeente beschikt over inzicht in de risicovolle inrichtingen. Er is in 2003 een project ‘controle bedrijven werken met risico’s III’ uitgevoerd, nadat eerder al de

projecten I en II waren uitgevoerd. Gegevens hiervan gaan in 2004 het risicoregister van het RIVM in. Ook is er nog een eigen Apeldoornse screening naar bijvoorbeeld gastanks bij campingbedrijven. Voor een deel is er zicht op de 10 (-5) contouren bij de niet-categorale bedrijven. Voor een LPG station is een intrekkingsbesluit genomen. Het bedrijf wordt vooruitlopend op het landelijk saneringsprogramma bij wijze van voorfinanciering door de gemeente gesaneerd. De inventarisatie nodig voor de implementatie van de Amvb externe veiligheid is gereed voor wat betreft de categorale inrichtingen en gedeeltelijk voor wat betreft de niet-categorale inrichtingen (onderzoek SAVE/Oranjewoud). Er loopt verder nog een heel traject om een en ander in de ruimtelijke planning te implementeren. Verder is door Hasko in 2003 een inventarisatie van de risico's langs de infrastructuur uitgevoerd.”

De VROM-Inspectie oordeelt dat de gemeente Apeldoorn haar taken met betrekking tot externe veiligheid adequaat uitvoert.

3. Deventer (publicatiedatum van het rapport: juni 2004)

Bestemmingsplannen

Van de 154 bestemmingsplannen zijn er ten tijde van de inspectie 103 ouder dan tien jaar, wat inhoudt dat 33% van de bestemmingsplannen actueel is.

Bij het opstellen van een bestemmingsplan wordt advies gegeven door de afdelingen Milieu en Bouw- en Woningtoezicht. Volgens het beleid wordt in bestemmingsplannen een paragraaf over externe veiligheid opgenomen.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

In het Milieuverslag biedt de gemeente inzicht in het aantal verleende vergunningen en geaccepteerde meldingen. Gegevens over ingetrokken vergunningen missen echter. Er is sprake van een scheiding tussen vergunningverlening en handhaving.

Het borgen van de actualisatie van de Wm-vergunningen gebeurt op basis van een controleprogramma. Er is geen extra capaciteit beschikbaar gemaakt voor deze actualisatie. In de vergunningen is opgenomen dat een regionale inspecteur milieuhygiëne als adviseur bij de vergunningverlening betrokken is. In de praktijk wordt de VROM-Inspectie echter alleen van de vergunningaanvraag in kennis gesteld. De Brandweer is structureel betrokken als adviseur bij Wm-vergunningverleningen.

Met betrekking tot Wm-vergunningen en -meldingen oordeelt de Inspectie dat Deventer deze taak gedeeltelijk adequaat uitvoert. De gecontroleerde vergunningen en meldingen laten de vraag rijzen “of het aantal vergunningsplichtige en meldingsplichtige bedrijven wel een juist beeld geeft van de werkelijke situatie.” Uit de verslaglegging blijkt niet of er controles hebben plaatsgevonden.

In Deventer bestaat geen overzicht van de in 2003 verleende gebruiksvergunningen. In de gegevens van 2004 staat dat er nog 455 gebruiksvergunningen moeten worden verleend. Er bestaat dus een grote achterstand (17%) in het verstrekken van gebruiksvergunningen. Bouwwerken in de hoogste risicoklasse beschikken wel allemaal over een gebruiksvergunning. Ook met betrekking tot de controle van gebruiksvergunningen bestaat er achterstand. De doorlooptijd waarbinnen beslist wordt op een vergunningaanvraag wordt ruimschoots overschreden. Tevens blijkt de

inhoud van de vergunningen niet te kloppen met de te vergunnen situatie of worden belangrijke passages niet opgenomen. Ook de controle van de vergunningen is niet adequaat. Deze is niet structureel en kent een te lage frequentie. Als er een controle wordt uitgevoerd, wordt vervolgens niet gecontroleerd of onvolkomenheden worden goedgemaakt.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

In het Milieuverslag wordt het aantal geplande en uitgevoerde controles weergegeven. “De gemeente voldoet niet aan de landelijke kwaliteitscriteria in het kader van de professionalisering van de milieuhandhaving.” De gemeente is bezig met probleemanalyse en prioriteitenstelling.

Tabel 4.5: Aantal bedrijfscontroles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 185 (Gepland aantal controles 400)	13	37	93	42
Aantal volgens aanbevolen controlefrequenties:				
Totaal 519	24	145	262	88

Bron: VROM-Inspectierapport Deventer

Bij de 185 bedrijfscontroles zijn er bij 130 bedrijven overtredingen geconstateerd. Naar aanleiding hiervan werden er 121 hercontroles uitgevoerd. Daadwerkelijk handhavend optreden vond plaats in 11 gevallen.

Het aantal controles in 2003 was (veel) lager dan gepland vanwege het inzetten van toezichthoudende capaciteit bij complexe bedrijven, waarbij vooruit werd gelopen op de handhavingsnota. Tevens was de capaciteit minder in verband met ziekte.

Externe veiligheid

De gemeente heeft inzicht in het aantal risicobedrijven op haar grondgebied, inclusief het aantal BRZO-bedrijven (laatste inventarisatie 1 juni 2000). De gemeente is bezig met de invoering van het RRGs. In Deventer zijn er geen woningen binnen de 10⁻⁵-contour gevestigd.

4. Doetinchem (publicatiedatum van het rapport: september 2004)

Bestemmingsplannen

In 2001 heeft de voormalige Inspectie RO onderzoek gedaan naar de uitvoering van de ruimtelijke ordeningstaken van de gemeente. De belangrijkste conclusie uit dit onderzoek betrof de hoognodige actualisatie van verouderde bestemmingsplannen. In 1996 heeft de gemeente echter al een actualiseringsprogramma in werking gesteld. In juli 2004 bedraagt het aantal verouderde bestemmingsplannen circa 475, terwijl het aantal actuele bestemmingsplannen circa 225 bedraagt. Er bestaat nog een grote achterstand in de actualisatie. De gemeente is echter bezig deze achterstand weg te werken. Het oordeel van de VROM-Inspectie is dat de gemeente met betrekking tot bestemmingsplannen aan een adequaat niveau voldoet.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

In 2003 zijn er 36 verouderde vergunningen (ongeveer 10% van het totaal aantal vergunningen). Bij de actualisatie van Wm-vergunningen legt het college van B&W

de hoogste prioriteit bij categorie 3 en 4 bedrijven. Bij de gemeente zijn geen bedrijven bekend die niet vergund of gemeld zijn.

De kwaliteit van de in Doetinchem verleende vergunningen is goed. Bij alle vergunningen wordt advies gegeven door de Brandweer. De termijnoverschrijdingen bij vergunningverleningen blijken wel soms te worden overschreden. De actualisatie van Wm-vergunningen vindt plaats na controlebezoeken. De gemeente heeft een kleine achterstand in de uitvoering van controles, waarin in september 2004 is voorzien.

De gemeente Doetinchem voert volgens de Inspectie haar taak met betrekking tot gebruiksvergunningen nagenoeg adequaat houdt. De gemeente voert controles uit, maar is hier naar eigen zeggen pas sinds kort adequater mee bezig.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

Er kan niet aangegeven worden in hoeverre de controlefrequentie van de gemeente overeenkomt met de aanbevolen controlefrequentie. Dit heeft te maken met een categorisering van bedrijven die niet overeenkomt met de indeling in categorie 1, 2, 3 en 4 bedrijven.

Tabel 4.6: Aantal bedrijfscontroles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 188 (Gepland aantal controles 228)	50	55	53	30

Bron: VROM-Inspectierapport Doetinchem

De gemeente voert haar taak met betrekking tot toezicht en handhaving goed uit. Omdat de opleveringscontroles niet in alle gevallen binnen drie respectievelijk zes maanden plaatsvinden, oordeelt de Inspectie dat Doetinchem deze taak nagenoeg adequaat uitvoert.

Externe veiligheid

Er bestaat inzicht in de risicovolle inrichtingen. Op 1 juni 2004 heeft de laatste inventarisatie plaatsgevonden. Een LPG-tankstations, dat in de eerste fase gesaneerd diende te worden, is gesaneerd. In Doetinchem bevinden zich geen BRZO-bedrijven.

5. Ede (publicatiedatum van het rapport: december 2004)

Bestemmingsplannen

In Ede is het gehele grondgebied belegd met 641 bestemmingsplannen, waarvan er 358 (ruim 50%) in 2004 ouder zijn dan tien jaar. In augustus 2000 deed de Inspectie RO onderzoek in de gemeente Ede. De belangrijkste conclusie was dat verouderde bestemmingsplannen hoognodig geactualiseerd dienden te worden. In 2004 heeft de gemeente een plan van aanpak voor de actualisering van bestemmingsplannen vastgesteld, waarin het voornemen is opgenomen dat binnen tien jaar alle bestemmingsplannen zijn vernieuwd.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

In Ede bestaat een actueel vergunningenbestand. Gegevens over het aantal bedrijven van verschillende afdelingen wijken echter van elkaar af.

Er zijn 627 vergunningen die ouder zijn dan tien jaar, die voornamelijk betrekking hebben op categorie 1 en 2 bedrijven. In het milieuprogramma dat de gemeente jaarlijks produceert is niet opgenomen of de actualisatie van verouderde (>10 jaar) vergunningen kan worden uitgevoerd. In 2003 zijn er zes actualiseringsprocedures gevoerd.

De verslaglegging van vergunningen ligt op een adequaat niveau. Een aantal vergunningen is niet binnen de doorlooptijd verstrekt. De gemeente geeft aan het belangrijker te vinden dat de inhoud van de vergunning klopt dan dat deze binnen de gestelde termijn verleend wordt.

Met betrekking tot Wm-vergunningen en –meldingen concludeert de VROM-Inspectie verder nog dat de archivering niet altijd adequaat geschiedt.

De gemeente voert haar taak met betrekking tot gebruiksvergunningen adequaat uit. Er worden controles uitgevoerd door de Brandweer die via een stappenplan plaatsvinden.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De controlefrequentie voor bedrijven die koploper zijn met betrekking tot milieurisico, -belasting en -prestatie, is lager dan die van bedrijven die achterblijven. In het milieuprogramma is opgenomen dat de gemeente jaarlijks 1000 controles uitvoert, waaronder 250 hercontroles. Hoe de eerste 750 controles zijn verdeeld over de bedrijfscategorieën is niet duidelijk.

Tabel 4.7: Aantal bedrijfscontroles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 616 controles en 146 hercontroles (Gepland 750 controles en 250 hercontroles) (Volgens aanbevolen controlefrequenties 710)	(116)	(274)	(287)	(33)

Bron: VROM-Inspectierapport Ede

De gemeente heeft in 2003 616 controles en 146 hercontroles uitgevoerd. Van deze controles wordt een verslag gemaakt. Deze verslaglegging laat echter te wensen over.

“De doorlooptijd vanaf de eerste controle totdat aan alle aanwijzingen is voldaan, is vaak lang.” Dit ligt aan de trage reactie van bedrijven, maar ook aan de gemeente. Vertraging in de afhandeling waren het gevolg van capaciteitsgebrek als gevolg van ziekte en vacatures.

Externe veiligheid

De gemeente heeft geen specifiek beleid opgesteld over externe veiligheid.

6. Eindhoven (publicatiedatum van het rapport: 24 juni 2004)

Bestemmingsplannen

“Het bestemmingsplannenbestand (circa 210 bestemmingsplannen) bestaat op dit moment nog voor het merendeel uit verouderde en juridisch niet houdbare bestemmingsplannen. De gemeente Eindhoven pakt de actualisering van deze bestemmingsplannen voortvarend aan: de bestemmingsplannen moeten op basis van het actualiseringsprogramma in 2008 zijn geactualiseerd”. Tevens wordt het aantal bestemmingsplannen gereduceerd: van 210 naar 39.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

In Eindhoven is een functiescheiding tussen vergunningverlening en handhaving aangebracht.

Het bestaande inrichtingenbestand is niet adequaat. De gemeente controleert zelf de kwaliteit van verleende Wm-vergunningen niet. Volgens de Inspectie is deze adequaat. In 30% van de gevallen overschrijdt de doorlooptijd echter de wettelijke termijn. Uit het milieuprogramma 2003 blijkt er 7617 uur (6 fte) voor Wm-vergunningverlening beschikbaar te zijn. De Inspectie oordeelt dat de kwaliteit en kwantiteit van de Wm-vergunningen adequaat zijn.

De gemeente heeft een grote achterstand bij de verlening van gebruiksvergunningen. Van de 4300 gebruiksvergunningplichtige objecten hadden er 3300 in 2003 nog geen gebruiksvergunning toegekend gekregen. Daarnaast waren er 500 vergunningen verouderd. Bij het verlenen van gebruiksvergunningen krijgen bedrijven met een hoog veiligheidsrisico de hoogste prioriteit. De gemeente wil de bestaande achterstand voor 2010 hebben ingehaald. Later is deze termijn vervroegd naar 2008.

Naar aanleiding van de nota 'Verbetering invulling preventie/toezicht en handhaving' zijn de afdelingen Preventie en Toezicht&Handhaving uitgebreid. Met het oog op adequate verlening van gebruiksvergunningen is de capaciteit van de afdelingen Preventie van 10 fte naar 16 fte uitgebreid.

Uit het onderzoek van de VROM-Inspectie blijkt dat de gebruiksvergunningen niet in alle gevallen binnen de wettelijke termijn worden verleend. Daarnaast zijn de dossiers van de vergunningen niet altijd compleet.

De handhaving van gebruiksvergunningen is gedeeltelijk adequaat: er wordt actief gecontroleerd en bij overtredingen wordt opgetreden. Het aantal controles is in 2003 echter minder dan gepland, wegens gebrek aan capaciteit en het grotendeels ontbreken van gebruiksvergunningen.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De gemeente Eindhoven heeft in eerste instantie gewerkt volgens de aanbevolen controlefrequenties van VROM en de VNG, maar heeft er later voor gekozen om deze frequenties aan te passen. Deze getallen zijn gebaseerd op jarenlange ervaringen van de gemeente en de personele inzet per product. Eindhoven geeft aan dat door capaciteitsgebrek en prioriteitstelling voornamelijk bij categorie 1 en 2 bedrijven niet altijd een hercontrole wordt uitgevoerd. Over elk controlebezoek stelt de gemeente een verslag op.

Uit het onderzoek van de VROM-Inspectie in 2001 is gebleken dat de handhaving van de VROM wet- en regelgeving tekortschoot. De gemeente Eindhoven heeft hierop een verbeterplan opgesteld. Risicovolle bedrijven en milieubeheer hebben in het handhavingsprogramma 2003 een hoge prioriteit toegekend gekregen. Transport van gevaarlijke stoffen kreeg een "middenprioriteit" toegekend.

Externe veiligheid

In de gemeente zijn drie BRZO-bedrijven gevestigd (eigenlijke PBZO-bedrijven).

Het inrichtingenbestand van categorie 1, 2, 3 en 4 bedrijven is niet adequaat. Dit komt door een groot aantal bedrijven waarvan de Wm-vergunning niet dekkend is of

waarvan de voorschriften niet toereikend zijn. Tevens zijn er startproblemen met het nieuwe geautomatiseerde bedrijvenbestand.

Eindhoven heeft een project lopen dat de inventarisatie van de juridische situatie van risicobedrijven omvat op het terrein van de Wm en RO. Het aanvankelijke aantal bedrijven dat bij dit onderzoek is betrokken is verhoogd van 45 naar 110.

De gemeente beschikt nog niet over een extern veiligheidsbeleid. Er bestaat nog geen inzicht in alle risicovolle activiteiten. Onderzoek naar routing van gevaarlijke stoffen, dat gepland stond voor 2003, is wegens externe factoren uitgesteld tot 2004.

7. Gouda (publicatiedatum van het rapport: 8 maart 2004)

Bestemmingsplannen

De gemeente beschikt begin 2004 niet over een recent actualiseringsprogramma met betrekking tot bestemmingsplannen. Er lopen nog wel actualiseringsprocedures die voortvloeien uit een actualiseringsprogramma uit 2000. Veel bestemmingsplannen zijn verouderd; van de 78 bestaande bestemmingsplannen zijn er 50 ouder dan 10 jaar. De gemeente denkt begin 2004 te kunnen beginnen met actualisering.

De Brandweer wordt betrokken bij het maken van bestemmingsplannen (wat overigens meestal gebeurt door gespecialiseerde bureau's), maar deze betrokkenheid is niet structureel.

Er bestaat geen handhavingsprogramma voor bestemmingsplannen. De VROM-Inspectie beoordeelt dit dan ook als niet adequaat.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

Er bestaat een actueel bedrijvenbestand. In 2003 is er "niet actief op actualiteit en volledigheid van het inrichtingenbestand gecontroleerd". In Gouda is ook een aantal bedrijven (16) gevestigd waarvoor de Provincie bevoegd gezag is (deze bedrijven zijn niet in het schema opgenomen). Er is de laatste jaren sprake van een oplopende achterstand met betrekking tot de actualisering van Wm-vergunningen.

De meldingen die de Inspectie onderzocht zijn op de juiste wijze afgehandeld. Van het instrument 'nadere eis' wordt nog weinig gebruik gemaakt.

In vergelijking tot andere gemeenten bestaat er in Gouda een minimale achterstand in de verlening van gebruiksvergunningen. 90% Van de inrichtingen is voorzien van een gebruiksvergunning. Aan de laatste categorie 3 en 4 bedrijven die nog geen vergunning hebben, zal in 2004 een vergunning worden verleend.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De gemeente rapporteert ieder jaar aan de Milieudienst Midden-Holland over het aantal controles dat zij heeft uitgevoerd. Ieder kwartaal vindt er een schriftelijke terugkoppeling plaats met de Milieudienst. Er wordt veel gedaan aan terugkoppeling met regionale instanties.

In 2004 wordt een begin gemaakt met een professionalisering van de gemeentelijke Milieudienst. Er zullen dan ook beschrijvingen van de werkprocessen worden

gemaakt. Binnen de Milieudienst is geen scheiding aangebracht tussen vergunningverlening en handhaving.

De controlefrequenties die de gemeente in haar handhavingsprogramma hanteert zijn lager dan de door VROM en VNG vastgestelde frequenties. Dit vloeit voort uit de beschikbare capaciteit van de gemeente. Volgens het programma wordt het adequate niveau in 2007 gehaald.

Als bij bedrijfscontroles overtredingen worden geconstateerd, vindt er in de meeste gevallen een hercontrole plaats. Als blijkt dat de overtreding blijft voortbestaan, wordt het bestuurlijk traject gestart.

Tabel 4.8: Aantal controles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 211	3	85	99	24
(Volgens aanbevolen controlefrequenties 272)	(40)	(113)	(95)	(24)

(Het gebruik van andere aantallen in deze tabel dan in de vorige tabel wordt verklaard door drie inrichtingen die niet Wm-vergunningplichtig en niet Wm-meldingplichtig zijn.)

Bron: VROM-Inspectierapport Gouda

De VROM-Inspectie beoordeelt de kwaliteit van de handhaving door de gemeente over het algemeen als goed.

Externe veiligheid

Er is een inventarisatie gemaakt van de risicovolle bedrijven in de gemeente. In Gouda zijn geen BRZO-bedrijven gevestigd. "De definitieve inventarisatie naar andere risicovolle bronnen is nog niet afgerond". Dit zal begin 2004 het geval zijn.

De gemeente betreft de Brandweer structureel bij vergunningverlening.

8. Leiden (publicatiedatum van het rapport 16 juni 2004)

Bestemmingsplannen

Van de 107 bestemmingsplannen in 2004 zijn er 90 ouder dan tien jaar. Het college van B&W heeft structureel geld uit getrokken voor de actualisering van de bestemmingsplannen en in het werkplan van de gemeente voor 2004 is een actualiseringsprogramma opgenomen.

Ondanks deze grote achterstand in de actualisatie van bestemmingsplannen, oordeelt de Inspectie dat de gemeente deze taak adequaat uitvoert. Het beleid omtrent bestemmingsplannen wordt als gedeeltelijk adequaat bestempeld, maar het programma en de uitvoering noemt de Inspectie adequaat.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

Voor het actualiseren van vergunningen en meldingen is een standaardfrequentie bepaald door de gemeente, zodat het vergunningenbestand actueel kan worden gehouden. In totaal zijn er slechts 20 vergunningen en meldingen verouderd.

Uit het onderzoek van de Inspectie blijkt dat ongeveer de helft van de behandelingen van vergunningaanvragen langer heeft geduurd dan de wettelijke termijn. Recente vergunningen blijken van een goede kwaliteit te zijn. Minder recente vergunningen lijken de bedrijfsactiviteiten niet (meer) geheel te dekken. Opleveringscontroles

vinden niet structureel plaats, omdat zij niet in het vergunningsproces zijn opgenomen.

Er bestaat geen scheiding tussen vergunningverlening en handhaving, maar er zijn wel afspraken gemaakt met een dergelijke strekking over de betrokken ambtenaren.

Met betrekking tot gebruiksvergunningen noemt de VROM-Inspectie dat de gemeente invulling geeft aan haar beleidsvrijheid door aanvullende eisen te stellen aan brandveiligheid bij bestaande bouw. De gemeente heeft het aantal inrichtingen dat gebruiksvergunningplichtig is vergroot.

Met betrekking tot gebruiksvergunningen wordt een lik-op-stuk-beleid gevoerd: zodra een dossier is overgedragen aan de afdeling Handhaving, wordt er een besluit tot toepassing van bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom opgesteld. De gebruiksvergunningen worden echter niet periodiek gecontroleerd.

De gemeente heeft een plan van aanpak opgenomen in het actieprogramma Fysieke veiligheid waarin de nadruk wordt gelegd op brandpreventie en dan met name op gebruiksvergunningen. De bestaande achterstanden in gebruiksvergunningverlening moeten worden weggewerkt. Deze achterstand bedraagt zo'n 1300 vergunningen. De gebruiksvergunningen worden verleend door het hoofd van de afdeling Preventie van de Brandweer. "Deze is hiervoor echter niet gemandateerd. De brandweercommandant is hiervoor wel gemandateerd". De vergunningverleningsprocedure is zodoend nog niet adequaat.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De VROM-Inspectie oordeelt dat het beleid van de gemeente voor toezicht en handhaving op milieugebied van adequaat niveau is. Dit beleid komt echter pas in 2005 tot uitdrukking in een toezicht- en handhavingprogramma, dat gebaseerd wordt op een nog op te stellen kadernota.

Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente de controles inhoudelijk goed uitvoert. Hercontroles worden echter wel eens achterwege gelaten of te laat worden georganiseerd. Tevens blijkt uit het onderzoek dat het toezicht op categorie 4 bedrijven op sommige onderdelen minder intensief is dan zou moeten.

Tabel 4.9: Aantal bedrijfscontroles in 2003

Aantal controles	Cat. 1	Cat. 2	Cat. 3	Cat. 4
Totaal 367	80	125	150	12
(Volgens aanbevolen controlefrequenties 355)	(43)	(203)	(81)	(28)

Bron: VROM-Inspectierapport Leiden

Uit het onderzoek van de VROM-Inspectie blijkt dat bovenstaande gegevens over het aantal controles niet konden worden geverifieerd. Dit is veroorzaakt door problemen met het computersysteem. Het werkelijke aantal controles lijkt lager te liggen. Bovendien maakt de gemeente Leiden gebruik van een indeling van bedrijven die niet helemaal overeenkomt met de vier categorieën (in 2003 werd er nog gebruik gemaakt van drie categorieën).

De verslaglegging van de controles blijkt enigszins onvolledig te zijn, omdat niet alle rapportages van controles in de dossiers zijn opgenomen.

Externe veiligheid

De VROM-Inspectie beoordeelt het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Leiden als deels adequaat. Er is wel een risico-inventarisatie uitgevoerd in 2002. Hierin zijn tevens inrichting opgenomen die onder het gezag van de provincie vallen. De digitale risicokaart is echter niet beschikbaar voor de Brandweer. De Milieudienst is van mening dat de Brandweer beter geïnformeerd moet worden en werkt aan een informatiesysteem.

9. Vlissingen (publicatiedatum van het rapport: 2004)

Bestemmingsplannen

In 1999 werd door het college van B&W besloten dat het bestemmingsplannenbestand geactualiseerd moest worden. De gemeente is nog volop bezig met de actualisatie. "Uitgaande van de huidige activiteiten wordt deze taak op adequaat niveau uitgeoefend".

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

Ten tijde van het onderzoek beschikt de gemeente over een verouderd milieubeleidsplan uit 1991. Er werd gestart met een herziening hiervan.

Van de in totaal 219 vergunningplichtige bedrijven beschikken er ongeveer 50 over een verouderde Wm-vergunning. Er bestaat nog geen actualiseringsprogramma voor deze vergunningen. Het aantal verstrekte vergunningen ligt in 2001 en 2002 beduidend lager dan dat volgens landelijke kengetallen (circa 30). Met betrekking tot de procedure van vergunningverlening wordt gebruik gemaakt van een standaard voorschriftenpakket dat periodiek wordt geactualiseerd. Opleveringscontroles vinden niet altijd binnen de wettelijke termijn van drie maanden plaats.

Met betrekking tot Wm-meldingen concludeert de Inspectie dat de ingekomen meldingen worden getoetst en dat de resultaten aan de bedrijven worden meegedeeld. Ook worden de meldingen van bedrijven gepubliceerd. De bevestigingsbrief van gemeente aan bedrijven verschijnt wel eens na drie of vier maanden pas.

De procedurele kant van vergunningverlening en meldingen ligt niet op een adequaat niveau. De inhoudelijke uitvoering van de milieutaken echter wel.

Er is een scheiding aangebracht tussen vergunningverlening en handhaving.

In 2001 heeft de gemeente een Inhaalslag gebruiksvergunningen ingezet. Er wordt tijdelijk extra personeelsbudget beschikbaar gesteld om een inhaalslag te kunnen maken. Deze inhaalslag is medio 2003 afgerond.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

Vlissingen heeft de afgelopen jaren niet voldaan aan de door VROM en VNG geadviseerde controlefrequenties. Ook is de verslaglegging van gedane controles onvolledig.

Externe veiligheid

In het Inspectie-rapport over Vlissingen wordt niets gezegd over het externe veiligheidsbeleid van de gemeente.

10. Waalwijk (publicatiedatum van het rapport: mei 2003)

Bestemmingsplannen

De gemeente heeft begin 2003 nog geen actualiseringsprogramma voor bestemmingsplannen opgesteld. Het voornemen om een dergelijk actualiseringstraject op te starten bestaat wel. Dit zal in 2004 beginnen; er is budget beschikbaar gesteld en de bezetting van de afdeling RO wordt met 4 fte uitgebreid.

Ook voor de handhaving van bestemmingsplannen heeft de gemeente geen beleid vastgesteld.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

De gemeente beschikt niet over specifiek beleid voor de actualisering van vergunningen en meldingen. Deze actualisatie vindt plaats naar aanleiding van bedrijfscontroles. “Onlangs is het gehele inrichtingbestand doorgelicht en zijn actualisaties ingepland.”

Werkprocessen omtrent vergunningverlening zijn niet vastgelegd. Hier wordt wel aan gewerkt. Alleen voor klachtenbehandeling bestaat een werkproces.

Vastlegging van vergunningen en meldingen gebeurt middels een geautomatiseerd systeem. Momenteel vindt er echter een omschakeling plaats naar een ander systeem, waardoor het (tijdelijk) moeilijk is om gegevens op te vragen.

De gemeente voert haar taak met betrekking tot vergunningverlening adequaat uit: wettelijke procedures worden gevolgd, termijnen worden niet overschreden, etc.. Er is een start gemaakt met een programmatische aanpak van de actualisering van vergunningen. Ook de inhoud van vergunningen is adequaat.

De VROM-Inspectie oordeelt dat meldingen op een adequate manier worden behandeld.

Het beleid omtrent gebruiksvergunningen is gedelegeerd aan de Brandweer. De gemeente heeft geen specifiek beleid voor de brandveiligheid van inrichtingen. Brandveiligheid krijgt echter wel aandacht, ondermeer in vergunningverlening. Er bestaat een achterstand in de te verlenen gebruiksvergunningen. De Brandweer beoordeelt de brandveiligheid, ook als een inrichting niet gebruiksvergunningplichtig is.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De gemeente heeft geen beleid geformuleerd over milieuhandhaving. In het milieubeleidsplan zijn hier echter wel uitgangspunten voor opgenomen, die echter niet nader worden uitgewerkt.

In 2002 is 2 fte aan de bestaande 4 fte personeel dat zich bezig houdt met handhaving toegevoegd. Er worden structureel controles uitbesteed aan de gemeente Tilburg en aan externe bureaus.

De handhaving van vergunningen wordt goed uitgevoerd. Hercontroles vinden echter niet altijd plaats, oplevercontroles worden niet binnen de gestelde termijn gedaan en controles van de juistheid van meldingen worden niet uitgevoerd. “Het aantal bedrijfscontroles loopt achter bij het aantal dat op basis van de VROM/VNG kengetallen zou moeten worden uitgevoerd”. De gemeente wil dit verbeteren door haar capaciteit uit te breiden.

Externe veiligheid

Er is een inventarisatie gemaakt van risicobedrijven. In Waalwijk zijn geen andere bedrijven dan LPG-tankstations in woonwijken gelegen. Hiermee is bij het opstellen van bestemmingsplannen al rekening gehouden..

11. Zwolle (publicatiedatum van het rapport: 2003)

Bestemmingsplannen

Een (zeer) groot aantal bestemmingsplannen van de gemeente is in 2003 sterk verouderd. Door een verouderd automatiseringssysteem is echter niet duidelijk hoeveel bestemmingsplannen verouderd zijn. De actualisering van bestemmingsplannen is prioriteit toegekend in het College Programma. In 1995 is gestart met de actualisatie. Voor de actualisatie van 28 bestemmingsplannen is een extra budget van 240.000 euro beschikbaar gesteld. Van deze 28 plannen zijn er inmiddels zes herzien.

Wm-vergunningen, Wm-meldingen en gebruiksvergunningen

Voor de komende jaren wordt ernaar gestreeft om aan 97% van het bedrijvenbestand een Wm-vergunning te hebben verleend.

“De vergunningverlening binnen de gemeente Zwolle is niet op een adequaat niveau. Punten welke vatbaar zijn voor verbetering zijn: de verslaglegging van het vooroverleg, toetsing op de ontvankelijkheid van de aanvragen, het rekening houden met relevante richtlijnen, wet- en regelgeving en beleid.”

De VROM-Inspectie oordeelt dat Zwolle nog geen adequaat niveau heeft bereikt ten aanzien van Wm-meldingen. “Gemeente dient extra aandacht te besteden aan de volledigheid van de melding.”

“De verlening en de handhaving van de gebruiksvergunningen is in de gemeente Zwolle gemandateerd aan de commandant van de Brandweer.” Voor advies bij (ver)bouwvergunningaanvragen en de verlening en handhaving van gebruiksvergunningen is bij de Brandweer 7,3 fte beschikbaar. Geconstateerd werd, dat tot de calamiteiten in Enschede en Volendam, er nauwelijks gebruiksvergunningen waren verleend. De Brandweer heeft vastgelegd dat in de periode van februari 2001 tot augustus 2004 90% van deze achterstand is ingelopen.

Toezicht en handhaving Wet milieubeheer

De gemeente heeft de categorie-indeling van bedrijven verlaagd wegens nieuwe inzichten en een goed naleefgedrag van de bedrijven. Verder is besloten om niet alle categorie 4 bedrijven twee maal per jaar te bezoeken. Ook zijn de categorie 1 bedrijven opgedeeld in een groep waarvoor controle niet nodig wordt geacht en een groep waarvoor wel controle nodig is. Deze eerste groep wordt niet bezocht tenzij er klachten binnenkomen; de tweede groep wordt eens in zeven jaar bezocht. Zwolle

sluit zodoende niet aan bij de controlefrequenties die door VROM en VNG worden aanbevolen.

Bij geen van de door de Inspectie onderzochte gevallen heeft een oplevingscontrole plaatsgevonden.

“De actualiseringscontroles, hercontroles en klachtenafhandeling worden niet altijd voldoende uitgevoerd. Dit is het gevolg van capaciteitsproblemen en een nog niet adequaat functionerend processensysteem.”

Tevens is de verslaglegging onvolledig.

Externe veiligheid

De gemeente heeft een overzicht gemaakt van de bestaande risicovolle situaties en voert haar taak met betrekking tot externe veiligheid volgens de VROM-Inspectie adequaat uit.

Conclusie

Samenvattend kan worden gesteld dat alle onderzochte gemeenten wel steken laten vallen in hun uitvoering van de VROM-taken. In de onderstaande tabellen worden opsommingen gegeven van het aantal actuele bestemmingsplannen, het aantal actuele Wm-vergunningen en de controlefrequenties. Hierdoor ontstaat een duidelijk overzicht tussen de gemeenten.

Tabel 4.10: Het aantal actuele en verouderde bestemmingsplannen van de 11 gemeenten*

Gemeente**	Aantal inwoners	Aantal actuele bestemmingsplannen	Aantal verouderde bestemmingsplannen	Totaal aantal bestemmingsplannen
Enschede	152 989	265 (21%)	995	1260
Apeldoorn	156 000	Ca. 200	Ca. 200	Ca. 400
Deventer	89 142	51 (ca. 33%)	103	154
Doetinchem	49 503	Ca. 225	Ca. 475	Ca. 700
Ede	105 495	283	358	641
Eindhoven	207 870	?	? (merendeel verouderd)	Ca. 210
Gouda	71 797	28	50	78
Leiden	118 702	17	90	107

* De vetgedrukte getallen zijn direct afkomstig uit de gemeenterapporten van de VROM-Inspectie.

** De gemeenten Vlissingen, Waalwijk en Zwolle zijn niet in deze tabel opgenomen omdat van deze gemeenten geen gegevens bekend waren over hun aantal bestemmingsplannen in de gemeenterapporten.

Tabel 4.11: Het aantal actuele en verouderde Wm-vergunningen van de 11 gemeenten*

Gemeente	Aantal Wm-plichtige inrichtingen	Aantal actuele Wm-vergunningen	Aantal verouderde Wm-vergunningen	Totaal aantal Wm-vergunningen
Enschede	1063	?	?	?
Apeldoorn	977	843	136 (14%)	979
Deventer	459	?	?	?
Doetinchem	358	Ca. 324	36 (ca. 10%)	Ca. 360
Ede	1802	?	627	?
Eindhoven	1215	?	?	?
Gouda	276	?	?	?
Leiden	197	?	20 (incl. Meldingen)	?
Vlissingen	?	169	50 (ca. 23%)	219

* De vetgedrukte getallen zijn direct afkomstig uit de gemeenterapporten van de VROM-Inspectie.

** De gemeenten Waalwijk en Zwolle zijn niet in deze tabel opgenomen omdat van deze gemeenten geen gegevens bekend waren over hun aantal bestemmingsplannen in de gemeenterapporten.

Tabel 4.12: Controlefrequenties van inrichtingen van de 11 gemeenten per categorie

Gemeente*	Aantal inrichtingen per categorie	Aantal gerealiseerde controles per categorie	Aantal aanbevolen controles per categorie**
-----------	-----------------------------------	--	---

	1	2	3	4	To- taal	1	2	3	4	To- taal	1	2	3	4	To- taal
<i>Ensche- de</i>	581	1774	531	80	2966	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Apel- doorn	886	1803	481	53	3223	35	403	195	54	687	?	?	?	?	?
Deven- ter	238	727	524	44	1533	13	37	93	42	185	24	145	262	88	519
Doetin- chem	321	502	299	42	1164	50	55	53	30	188	?	?	?	?	?
Ede	1167	1371	575	33	3146	?	?	?	?	616	116	274	287	33	710
Eind- hoven	1006	1938	600	210	3754	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
Gouda	401	566	190	24	1181	3	85	99	24	211	40	113	95	24	272
Leiden	437	1016	163	14	1630	80	125	150	12	367	43	203	81	28	355
Zwolle	514	1067	571	88	2240	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

* De gemeenten Vlissingen en Waalwijk zijn niet in deze tabel opgenomen omdat van deze gemeenten geen gegevens bekend waren over hun aantal bestemmingsplannen in de gemeenterapporten.

** Bepaald aan de hand van de door VROM en VNG aanbevolen controlefrequenties per categorie.

Bijlage 4c: Aanvullende informatie over het externe veiligheidsbeleid van de in de bijlagen 4a en 4b genoemde gemeenten

In deze subbijlage wordt aanvullende informatie gegeven over het externe veiligheidsbeleid van de gemeenten die ook in bijlage 4a en 4b behandeld zijn. Deze informatie is afkomstig van de gemeentelijke websites. Hierbij werden twee problemen gevonden. In de eerste plaats bleken niet alle gemeenten informatie over hun externe veiligheidsbeleid te hebben opgenomen op hun website. In de tweede plaats verschilt de wijze waarop gemeenten die wel informatie over externe veiligheid op hun website hebben, omgaan met deze informatie aanzienlijk. Sommige gemeenten hebben een aparte pagina met uitgebreide informatie over hun inspanningen op het gebied van (externe) veiligheid opgenomen; andere gemeenten hebben echter alleen genoemd dat zij beschikken over een inventarisatie van risicobedrijven. Ook de wijze waarop het externe veiligheidsbeleid tot uitdrukking komt in de gemeentelijke begroting (die al dan niet aanwezig is op de website) verschilt sterk onder de gemeenten. Deze problemen hebben tot gevolg dat het moeilijk is om een vergelijking te maken tussen de gemeenten.

Achtereenvolgens werden deze gemeenten genoemd in de vorige subbijlagen: Apeldoorn, Deventer, Ede, Eindhoven, Gouda en Leiden. De gemeenten Doetinchem, Vlissingen, Waalwijk en Zwolle hadden geen informatie over een externe veiligheidsbeleid op hun website opgenomen en worden dus niet verder behandeld in deze subbijlage.

Over het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Enschede is een aparte bijlage opgenomen (bijlage 2).

1. Apeldoorn

De gemeente Apeldoorn beschikt over een overzicht van het aantal risicobedrijven in de gemeente van oktober/november 2004. (www.apeldoorn.nl)

Sinds 1 januari 2004 is de Nota Strategie Milieuhandhaving ingevoerd, die de oude milieuhandhavingsnota uit 1994 vervangt. Kern hiervan is dat er meer nadruk wordt gelegd op het voorkomen van overtredingen door onder andere een goede informatieverstrekking. De aanleiding voor dit nieuwe beleid vormen de sinds 1 januari sterk veranderde milieuwetgeving en een veranderde taakverdeling tussen de overheid en de samenleving. (<http://www.apeldoorn.nl/smartsite.dws?id=27545>)

De gemeente besteedt in haar meerjarenprogrammabegroting aandacht aan een aantal aspecten met betrekking tot risicobedrijven, zoals de volgende effectkengetallen en outputkengetallen in de volgende tabellen.

Tabel 4.13: Effectkengetal gemeente Apeldoorn 2005-2008

Effectkengetal	2003	2005-2008
Percentage milieuvergunningen dat actueel is	74	90
Percentage cat. 2 bedrijven dat milieuvergunning naleeft	n.b.	40
Percentage cat. 3 bedrijven dat milieuvergunning naleeft	n.b.	50
Percentage cat. 4 bedrijven dat milieuvergunning naleeft	n.b.	60
Percentage duurzaam energieverbruik in Apeldoorn	6,5	10

Bron: MMO, afdeling Milieu (Gemeente Apeldoorn. Meerjarenprogrammabegroting 2005-2008. Blijvende ambitie. Programma 5.

<http://www.apeldoorn.nl/smartsite.dws?id=38020>)

Voorbeeld cat. 1: boekenwinkel, kantoor; cat. 2: supermarkt, restaurant; cat. 3: rundveehouderij, LPG-tankstations; cat. 4: ziekenhuis, defensie terrein.

Tabel 4.14: Outputkengetal gemeente Apeldoorn 2005-2008

Outputkengetal	2003	2005-2008
Aantal afgehandelde milieuvergunningen – en meldingen	335	400
Aantal integrale controles bedrijven	288	255
Aantal aspectcontroles bedrijven	349	124
Aantal hercontroles bedrijven (in 2003 opgenomen onder aspectcontroles)	n.v.t.	126

Bron: MMO, afdeling Milieu (Gemeente Apeldoorn. Meerjarenprogrammabegroting 2005-2008. Blijvende ambitie. Programma 5.

<http://www.apeldoorn.nl/smartsite.dws?id=38020>)

2. Deventer

Op de website van de gemeente Deventer staat vermeld dat de gemeente een veiligheidsbeleid heeft vastgesteld. Dit beleid heeft met name tot doel dat de criminaliteit afneemt en de veiligheidsgevoelens van burgers verbeteren. Externe veiligheid is niet apart opgenomen in het veiligheidsbeleid. (Gemeente Deventer. *Nota veiligheidsbeleid 2004 'Ambities voor een veilige stad'*.

<http://www.deventer.nl/Deventer/nl/Wonen/Leefomgeving/Veiligheid/Veiligheidsbeleid.htm>)

3. Ede

Uit een persbericht op de website van de gemeente blijkt dat de gemeente bezig is met de sanering van LPG-tankstations waarbij teveel woningen dichtbij het tankstation staan (persbericht nr. 11, 20-01-2004, <http://www.ede.nl/info.asp?id=2182>).

De gemeente Ede heeft voor de handhaving van de Woningwet, de Wet op de RO de Wet milieubeheer, de Wet op de Openluchtrecreatie en de Algemene Plaatselijke Verordening vastgelegd in een Nota Handhaving (persbericht 09-03-2004). Hierin is opgenomen dat fysieke veiligheid een hoge prioriteit toegewezen krijgt.

Verder is er geen informatie opgenomen over externe veiligheid.

4. Eindhoven

Eindhoven besteedt aandacht aan de externe veiligheid in haar gemeente. Dit blijkt onder andere uit de volgende twee citaten uit het Burgerjaarverslag 2003:

“In Eindhoven is in 2003 voortvarend gewerkt aan de beheersing van risico’s bij zogenaamde risicovolle bedrijven (bedrijven die risicovolle stoffen opslaan en/of bewerken). Inmiddels is in 2003 op basis van controles vastgesteld dat 98% zich houdt aan de veiligheidsvoorschriften. De resultaten van de controles worden via internet bekend gemaakt, zodat burgers geïnformeerd zijn over de situatie in hun woon- en leefomgeving. Door deze aanpak is in 2003 een sterk accent komen te liggen op de discussie rond de externe veiligheid en risicocontouren. Deze zal de komende jaren nog voortduren.”

“De gebruiksvergunning is een instrument om het brandveiligheidsbewustzijn van gebruikers te stimuleren, de naleving van de eisen ten aanzien van het brandveilig gebruik te bevorderen en de verantwoording daarvoor te leggen bij de gebruiker. Het gemeentebestuur heeft in 2003 extra middelen ter beschikking gesteld aan de brandweer om de verlening van de gebruiksvergunningen voortvarend op te pakken. Er moeten in Eindhoven nog ruim 3000 panden worden voorzien van een gebruiksvergunning. De huidige planning is dat alle panden uiterlijk 2009 zijn voorzien van een vergunning.”

(Gemeente Eindhoven. *Burgerjaarverslag 2003*.

<http://www.eindhoven.nl/gemeente/bestuur/burgerjaarverslag2003.pdf>)

Daarnaast heeft de gemeente verschillende beleidsdocumenten opgesteld over aspecten van het externe veiligheidsbeleid:

- In het kader van brandveiligheid heeft de gemeente een beleidsnotitie opgesteld. (<http://www.eindhoven.nl/stad/veiligheid/brandveiligheid.pdf>)
- De gemeente heeft verschillende documenten opgesteld over de wijze waarop wordt omgegaan met risicovolle bedrijven. (<http://www.eindhoven.nl/risico/evaluatieverslag.pdf>; <http://www.eindhoven.nl/risico/voortgangsrapportage.pdf>)
- De gemeente heeft een speciale website over handhaving in het leven geroepen: www.handhaving.nu. Door middel van deze website wil Eindhoven haar kennis delen met andere gemeenten.

Uit het concernverslag 2003 komen de volgende citaten over externe veiligheid:

“Externe veiligheid is een onderwerp dat veel aandacht en capaciteit vraagt, niet in de laatste plaats vanwege de hoge actualiteitswaarde. Vanwege het uitblijven van de vaststelling van de benodigde wetgeving is er veel tijd gestoken om op projectniveau goed te participeren op het thema externe veiligheid. Voorbeelden hiervan zijn onder andere Piazza en Mediamarkt. Samen met de B5 en de provincie is er een succesvolle actie richting VROM en VWS ondernomen met betrekking tot het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor. Deze actie heeft er toe geleid dat een Brabantse visie hierover is gemaakt en de knelpunten in de centra van de grote Brabantse steden op rijksniveau veel beter gekwantificeerd bekend zijn.”

Over parate dienstverlening en rampenbestrijding:

“Wat is uitgevoerd?”

- In het kader van pro-actie en preparatie is middels werkconferenties ('Hoe veilig moet Eindhoven zijn?' en 'milieubeleidsplan') en werkgroepen ('samenwerking externe veiligheid' en 'veiligheidseffectrapportage') een aanzet gemaakt om te komen tot een veiligheidsparagraaf in bestemmingsplannen en de borging van veiligheid in het ruimtelijke ordeningsproces (bij grote projecten).
- De risicokaart van Eindhoven is verfijnd en voor alle bedrijven aangevuld met onder andere effectafstanden.
- Er is mede op basis van een provinciaal concept een begin gemaakt met de opzet van een inventarisatie voor risico's met betrekking tot mensenmassa's, complexe gebouwen en meervoudig ruimtegebruik, gebouwen met grote preventieve knelpunten etcetera.
- In het kader van nazorg bij rampen is in 2003 het protocol Geestelijke Zorg opgesteld. Tijdens het mini-symposium dat voor dit doel was georganiseerd is uitgebreid stilgestaan bij de noodzaak van geestelijke zorg bij een ramp of zwaar ongeval. Via de VNG landelijke bekendheid gegeven aan het protocol. De gemeente Eindhoven is de eerste gemeente met een dergelijk protocol.
- Eind 2003 hebben twee oefeningen plaatsgevonden op de vliegbasis Eindhoven.”

Over handhaving (veiligheid):

“Wat is uitgevoerd?”

- De inspanningen, na de calamiteit in het bedrijf in 2001, gericht op verplaatsing van het bedrijf Hoek Loos Medical hebben in 2003 zichtbare resultaten opgeleverd. Nadat in de zomer de milieuvergunning is verleend en in het najaar de bouwvergunning, kon in december de eerste paal voor het nieuwe bedrijfscomplex geslagen worden. Wat rest zijn de afwikkeling van de bestaande vestiging van het bedrijf en de schadeclaim van het bedrijf op de gemeente. Dat zal in 2004 zijn beslag krijgen.
- In 2003 is BITE ontstaan: het bestuurlijk interventieteam Eindhoven. Dit is een samenwerking van de diverse diensten bij de daadwerkelijke handhaving in Eindhoven. BITE is bedoeld om de slagkracht van de handhaving te vergroten en veel meer nog dan tot nu toe, met de handavingsinspanningen zichtbare verbetering van de leefbaarheid te realiseren. In 2004 vinden de eerste acties van BITE plaats.
- De veiligheids- en leefbaarheidsproblemen in Woensel West hebben bijzonder veel inspanning gevergd. In de loop van het jaar is, in samenwerking

met politie en Openbaar Ministerie, het Leger des Heils, Novadic en diverse andere partners in en buiten de gemeente, een groot aantal maatregelen genomen. Zo zijn voorzieningen getroffen die gericht zijn op een combinatie van repressie en zorg jegens de straatprostituees, dealers, daklozen en andere veroorzakers van overlast en onveiligheid in dat deel van de stad.

Cameratoezicht, sluiting van horecabedrijven, preventief fouilleren, een tippelzone met een huiskamervoorziening en uiteindelijk ook een afwerkplek zijn maatregelen en voorzieningen die gerealiseerd zijn.

- In voorjaar en zomer van 2003 is grote ontevredenheid over het woonwagenbeleid aan het licht gekomen, eerst en vooral bij de woonwagenbewoners. Een aantal bijeenkomsten hebben geleid tot initiatieven voor evaluatie van dat beleid en diverse tijdelijke maatregelen. De evaluatie is eind 2003 afgerond en leidt begin 2004 tot besluitvorming.

- Eind 2003 heeft het college een stedelijke veiligheidsaanpak vastgesteld met daarin een aanzet voor de bestuurlijke discussie over 24- uurs opvang van verslaafden en andere daklozen, cameratoezicht en een permanente tippelvoorziening. De bespreking in de raad vindt begin 2004 plaats.

- Het Handhavingsprogramma voor 2003 en volgende jaren heeft in het GMT een discussie opgeroepen over de handhavingsprioriteiten in relatie tot het gemeentelijke beleid. De vraag is of handhaving (meer) kan worden ingezet voor het bereiken van de doelstellingen van het gemeentelijke beleid dan wel daar in ruimere mate aan kan bijdragen. In 2003 is deze discussie nog niet afgerond.

- Overigens waren de veiligheidsinspanningen gericht op de realisatie van het veiligheidsprogramma. Bijzonder waren de eerste Veiligheidsprijs van de gemeente Eindhoven, het convenant tussen de woningcorporaties, politie, Openbaar Ministerie en de gemeente voor de aanpak van hennepteelt en het convenant tussen PSV, de politie, het Openbaar Ministerie en de gemeente over voetbalvandalisme.

- De uitvoering van het handhavingsprogramma betekende, naast ondersteuning van complexe handhavingsprocedures, ook de ontwikkeling van een communicatieplan voor handhaving (gereed in 2004), het opleidingsplan voor handhavers (uitvoering start in 2004) en de ontwikkeling van een handhaafbaarheidstoets voor gemeentelijke regelgeving en beleid.”

Uit: Gemeente Eindhoven. *Concernverslag* 2003. www.eindhoven.nl/concernverslag/

De programmabegroting kan niet worden gevonden op de website. Het is zodoende onduidelijk hoeveel geld de gemeente Eindhoven beschikbaar stelt voor haar externe veiligheidsbeleid in verhouding tot andere beleidsterreinen.

5. Gouda

In de programmabegroting 2005-2008 is het volgende opgenomen over veiligheid in de gemeente Gouda. Dit heeft te maken met subjectieve veiligheidsgevoelens; over externe veiligheid wordt niets gevonden.

Tabel 4.15: *Beleid omtrent veiligheid*

doelstelling	subdoelstelling	indicator	instrument	vast te stellen resultaten
Voelbaar veiliger	Teruggedrongen beleefde onveiligheid	Percentage Gouwenaars dat zich wel eens onveilig	Gemeentelijke veiligheidsrapportage	In 2003 is het percentage

Gouda (subjectieve veiligheid)		voelt	2003 e.v.	teruggedrongen tot 35% (nulmeting 2001 = 45%)
	Actieve participatie bij veiligheid	Het aantal wijk/gebiedsrapportages dat met bewoners is opgesteld	Voortgangsrapportage IVB 2005	Voor 2 wijken/gebieden een rapportage in 2005 en voor elk wijk/gebied een rapportage in 2006
		Aantal geregistreerde PKVW certificaten voor bestaande bouw	Registratie politie Keurmerk Veilig Wonen	Aantal certificaten in 2005 naar 1500
	Gedachtegoed Stadsregelcampagne blijft in stand	Na evaluatie eind 2004 vast te stellen	Na evaluatie eind 2004 vast te stellen	Na evaluatie eind 2004 vast te stellen

Uit: Gemeente Gouda. *Programmabegroting 2005-2008*.

<http://www.gouda.nl/documenten/programmabegroting%20totaal.pdf>

6. Leiden

Met betrekking tot brandveiligheid en gebruiksvergunningen heeft de gemeente een duidelijke checklist op haar website gezet.

(<http://www.leiden.nl/dspage.asp?objectid=6552&sessionid=1JhXOuKEX@1!dpDcXL5!f8xK1jmb5!BNDecGa19fs1WDcV!js3tW8jhb9oWMdxXG>)

Er wordt geen andere informatie op de website gevonden over externe veiligheid.

Bijlage 4d: Het externe veiligheidsbeleid van enkele andere gemeenten

In deze subbijlage wordt het externe veiligheidsbeleid van een aantal gemeenten dat nog niet ter sprake zijn gekomen, beschreven. Bij de invulling van deze paragraaf is geprobeerd om gemeenten te selecteren die qua inwoneraantal ongeveer overeen komen met de gemeente Enschede. Voor het maken van deze selectie is gebruik gemaakt van de inwoneraantallen van 2004 per gemeente van het CBS. Ook hier dient weer te worden opgemerkt, dat we tegen twee problemen aanliepen: de afwezigheid van informatie over een externe veiligheidsbeleid op de gemeentelijke website en de verschillende interpretaties van gemeenten waardoor het moeilijk is om het externe veiligheidsbeleid van gemeenten te vergelijken.

Achtereenvolgens komen de volgende gemeenten aan de orde: Almere, Breda, Haarlem, Hengelo, Nijmegen, Tilburg en Zaanstad. In de onderstaande tabel wordt de grootte van deze gemeenten aangegeven in vergelijking tot de gemeente Enschede. Hieruit kan de vergelijkbaarheid met Enschede worden ingeschat. (Overigens heeft de VROM-Inspectie van de hier genoemde gemeenten geen gemeenterapport gemaakt.)

Tabel 4.16: Inwoneraantallen gemeenten

Gemeente	Aantal inwoners op 1 januari 2004
Tilburg	198 767
Almere	170 704
Breda	166 035
Nijmegen	157 466
Enschede	152 989
Haarlem	147 343
Zaanstad	139 774
Hengelo	80 961

Bron: CBS Statline

(<http://statline.cbs.nl/StatWeb/start.asp?LA=nl&DM=SLNL&lp=Search/Search>)

1. Almere

De gemeente oordeelt in haar milieuverlag van 2003 als volgt over externe veiligheid en vergunninghandhaving.

Tabel 4.17: Situatie 2000 en situatie/doelstellingen 2010 (uit het milieuplan 2003-2007)

Milieuthema	Situatie 2000	Situatie 2010 bij ongewijzigd beleid/inzet	Doelstellingen milieubeleidsplan 2010
Externe veiligheid	(Zeer) goed	Goed	(Zeer) goed
Vergunning/handhaving	Enige achterstand	Op orde	Goed

Bron: Gemeente Almere (25-10-2004). *Milieuverlag 2003*.

<http://www.almere.nl/Docs/Milieuverlag%202003.pdf>

Tabel 4.18: Doelen en realisatie vergunningen en toezicht milieu 2003

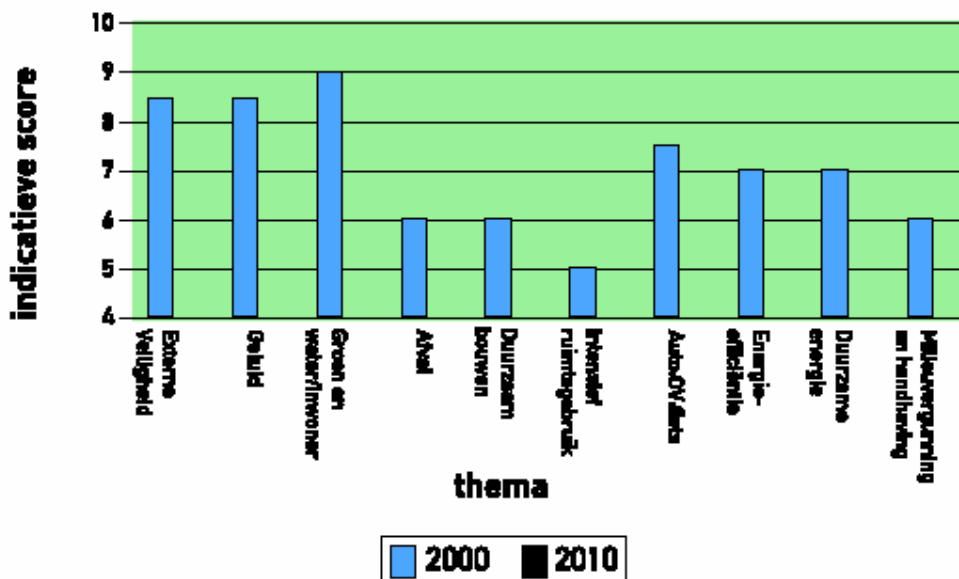
Vergunningen	
<i>Doelen:</i>	<i>Realisaties:</i>
10x nadere eisen gesteld	0 stuks
40 milieuvergunningen en actualisaties	45 stuks (in 2002 24 stuks)
0 aanvragen buiten de termijn	Niet opgegeven
30 adviezen t.a.v. APV	Niet opgegeven
200 meldingen Wet milieubeheer	317 stuks (in 2002 219 stuks)
Toezicht	
<i>Doelen:</i>	<i>Realisaties:</i>
20x toezicht bij evenementen	Niet opgegeven
25 aanschrijvingen voornemen tot bestuursdwang	12 stuks
100 nieuww op te sporen bedrijven	96 stuks
0x strafrechtelijke handhaving	Niet opgegeven
700x toezichtstrajecten	585 stuks (in 2002 200 stuks)
150x oplossen milieuklachten	80 stuks (in 2002 45 stuks)

Bron: Gemeente Almere (25-10-2004). *Milieuverlag 2003*.

<http://www.almere.nl/Docs/Milieuverlag%202003.pdf>

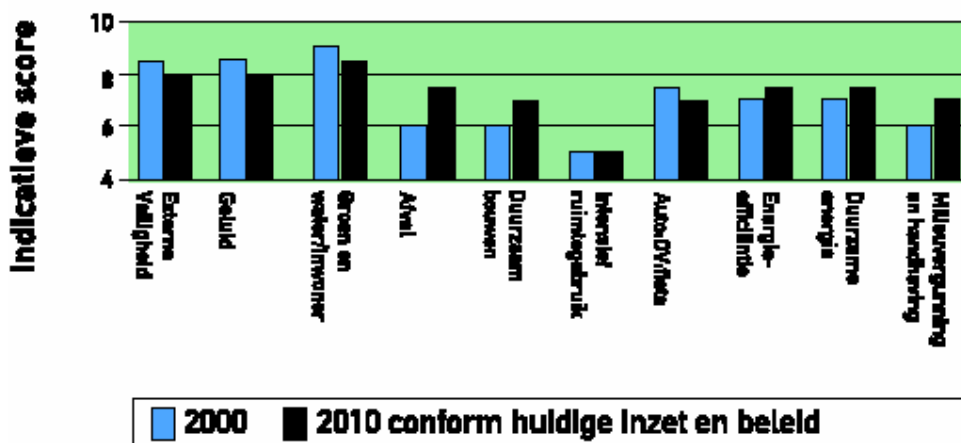
Op de website van de gemeente Almere zijn verschillende afbeeldingen te vinden over de milieukwaliteit van de gemeente, waarin ook externe veiligheid een plaats krijgt. De onderstaande afbeeldingen zijn afkomstig uit het milieuplan voor 2003-2007 van de gemeente.

Milieukwaliteit Almere 2000

Figuur 1: Huidige milieukwaliteit in Almere (2000)

Milieukwaliteit in 2010 bij ongewijzigd beleid en inzet

Figuur 2: Milieukwaliteit Almere in 2010 bij ongewijzigd beleid en inzet

Figuren uit: Gemeente Almere (mei 2003). *Milieuplan Almere 2003-2007*.
<http://www.almere.nl/Docs/milieuplan2003-2007.pdf>

De gemeente Almere heeft een duidelijke aanpak gemaakt voor het externe veiligheidsbeleid in 2005. Om de veiligheid in Almere in 2005 te vergroten gaat de gemeente het volgende doen:

“Reguliere taken:

- *Uitvoering geven aan de speerpunten binnen het werkveld vergunningverlening, handhaving en toezicht, te weten openbare ruimte, horeca, evenementen en illegale praktijken op bedrijventerreinen. Samenwerking in de keten met andere partners verder verbeteren;*
- Planmatige aanpak van het fenomeen loze brandmeldingen;
- Aanpak van jeugdoverlast;
- Invoeren Bibob-procedures (Bevordering Integriteitbeoordeling Openbaar Bestuur, is bestuurlijk preventie van criminaliteit);
- De burger informeren over risicovolle situaties in Almere;
- Doorvoeren Keurmerk Veilig Ondernemen en Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan;
- Toepassing politiekeurmerk en andere veiligheidseisen bij nieuwe ontwerpen voor de openbare ruimte;
- Verhoging van het percentage ter plaatse zijn van de brandweer, binnen de gestelde
- Normtijden en vermindering van het aantal loze meldingen;
- Beter benutting van het Integraal Milieu en Veiligheidssysteem (IMVS) door het beter te ‘vullen’;
- Ontwikkeling van een sluitende aanpak voor veelplegers.”

“Specifieke activiteiten 2005:

- Continueren project Huiselijk geweld;
- Plannen van aanpak voor jeugdgroepen en geweld op straat uitvoeren;
- Uitvoering geven aan de beveiliging van het Spoorbaanpad en andere hotspotlocaties;
- Opstellen plan voor externe veiligheid (plan voor gevaarlijke stoffen);
- Continueren project Veilig Stadshart;
- Voorbereidingen treffen en financieringsmodellen uitwerken m.b.t. cameratoezicht in garages, nabij horeca, winkels, stations en overige openbare ruimten, alsmede bijbehorende meldkamer;
- Voortzetten activiteiten jeugd en veiligheid;
- Integraal plan uitwerken veiligheid te water;
- Uitvoeren brandweerbeleidsplan.”

Uit: Gemeente Almere (30-09-2004). *Programmabegroting 2005.*

<http://www.almere.nl/Docs/Programmabegroting%202005.pdf>

2. Breda

In haar Milieuprogramma 2005 kondigt de gemeente Breda aan wat zij in dit jaar op milieugebied zal ondernemen. Zo vindt er in 2005 een risico-inventarisatie plaats, waarbij wordt onderzocht welke bedrijven risicobedrijven zijn. Eind 2004 is een dergelijke inventarisatie al gemaakt van vuurwerkbedrijven. Bredase risicobedrijven worden gemiddeld vier keer per jaar gecontroleerd. De hercontroles van de vuurwerkbedrijven vinden plaats in december 2005.

Daarnaast wordt er in 2005 een Koepelnota Externe Veiligheid opgesteld en neemt de gemeente deel aan zeven provinciale subsidieprojecten.

Breda is leider van het project ‘Integrale beleidsvisie’, waarin de gemeente samenwerkt met de gemeenten Eindhoven, Bladel en Son en Breugel, de provincie en de regionale brandweer om een raamwerk voor de gemeentelijke visie op externe veiligheid te ontwikkelen.

(Gemeente Breda (december 2004). *Milieuprogramma 2005*.
<http://241.2j.nl/link?document.php?fileid=98512&attachment=1>)

3. Haarlem

De gemeente Haarlem heeft in haar programmabegroting het programma 'Duurzaam beheer en onderhoud van de stad – basismilieukwaliteit opgenomen (programma 10). In dit programma zijn de volgende doelen opgenomen die te maken hebben met externe veiligheid:

- "Vergunningplichtige en meldingsplichtige bedrijven zijn in werking in overeenstemming met de geldende milieuwetgeving (inclusief de verruimde reikwijdte); in de collegeperiode neemt het naleefgedrag van bedrijven dat bij controle in overtreding blijkt toe. Wij streven ernaar in 70 % van de eerste hercontroles geen overtredingen meer te hoeven constateren."
- "Overschrijdingen van de maximaal toelaatbare geluidbelasting van woningen en overschrijdingen van de normen uit het besluit Luchtkwaliteit worden zo veel als mogelijk opgeheven."
- "Overschrijdingen van het individueel risico en het groepsrisico volgens de normen van het besluit Externe Veiligheid van inrichtingen worden zoveel mogelijk opgeheven."
- "Alle bekende ondergrondse tanks zijn conform BOOT 98 gesaneerd."
- "Bodemverontreinigingen met een gevaar voor de volksgezondheid en het milieu worden binnen de wettelijke termijnen gesaneerd en waar nodig wordt nazorg gepleegd."

Uit: Gemeente Haarlem (oktober 2004). *Ontwerpbegroting 2005*.
<http://www.haarlem.nl/Docs/PDF/Takendiscussie2004/programmabegroting2005.pdf>

4. Hengelo

Het onderwerp externe veiligheid krijgt extra aandacht in het beleidsplan 'Integrale Veiligheid'. Samen met de afdelingen Bouwen, Milieu, Ruimtelijke Ontwikkeling en de brandweer is een project 'Externe veiligheid' gestart.

De gemeente Hengelo besteedt speciale aandacht aan externe veiligheid in het beleidsplan 'Integrale veiligheid'. De gemeente heeft tevens een project Externe veiligheid opgestart. Wat dit project inhoudt kan niet worden gevonden op de gemeentelijke website.

(http://www.hengelo.nl/smartsite.dws?ch=INT&id=9255&menu=9255#bk_5)

"In de gemeente Hengelo is geen sprake van opslag van professioneel vuurwerk, alleen van vuurwerkopslag van consumentenvuurwerk. Deze vergunningen worden verleend door de gemeente (tot 10.000 kg) of door de provincie (boven de 10.000 kg).

De verkooppunten worden regelmatig gecontroleerd en voldoen aan de veiligheidsvoorschriften. De bewaarplaats, bufferbewaarpunten en de verkoopruimten zijn of worden voorzien van een sprinklerinstallatie en voldoen aan de bouwkundige eisen (wettelijk verplicht vanaf 2004). Medio oktober wordt begonnen met ontheffing routing gevaarlijke stoffen te verlenen aan de leveranciers, en medio december worden de verkooppunten gecontroleerd door een ambtenaar van de gemeente (afdeling milieu), ambtenaar van de brandweer (afdeling preventie) en een ambtenaar van de

politie (afdeling milieu) Gecontroleerd wordt of de verkooppunten voldoen aan de geldende voorschriften. Indien een verkooppunt een vergunning heeft van de provincie wordt door controle verricht door de provincie.”

(<http://www.hengelo.nl/smartsite.dws?ch=INT&id=13573&menu=13573>)

Op de website van de gemeente wordt niets vermeld over andere soorten risicobedrijven, zoals LPG-tankstations.

5. Nijmegen

Onderstaande tabel, die afkomstig is uit een collegevoorstel waarin het college aangeeft wat de voortgang van het externe veiligheidsbeleid is, geeft aan dat in de gemeente Nijmegen aandacht wordt besteed aan externe veiligheid.

Tabel 4.19: Externe veiligheidsbeleid in Nijmegen

	Reeds verrichte acties	Status
1	Informeert DSP/DWL en stedenbouw over consequenties van vervoer gevaarlijke stoffen	Afgerond
2	Informeert GEM over consequenties van vervoer gevaarlijke stoffen door Waalspronggebied	Afgerond
3	Organiseert aanspreekpunt vervoer gevaarlijke stoffen bij afdeling Milieu	Afgerond
4	Laten opstellen gevoeligheidsanalyse voor woningbouw	Afgerond
Actieprogramma 2004 externe veiligheid		
1	Nagaan hoe met betrekking tot het vervoer gevaarlijke stoffen expertise opgebouwd kan worden bij bureau Geluid	
2	Aanpassen routing vervoer gevaarlijke stoffen	
3	Aanpassen bebording nav aanpassen routing gevaarlijke stoffen	
4	Inzichtelijk maken wat de groepsrisico's zijn van inrichtingen waarvan de gemeente Nijmegen het bevoegd gezag is	
5	Opstellen van ontheffingscriteria door gemeente brandweer	
6	Het nieuwe voorkeursmodel van de Waaldsprong door laten rekenen met betrekking tot externe veiligheid in relatie tot vervoer gevaarlijke stoffen	
7	Opstellen gemeentelijk externe veiligheidsbeleid	
8	Leg bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling vast	
9	Leg ambtelijke taakverdeling vast	

Bron: Gemeente Nijmegen (21-06-2004). *Collegevoorstel. Voortgang actieprogramma externe veiligheid en actieprogramma externe veiligheid 2004 (04.0039625)*. http://www.nijmegen.nl/Images/41_46027.pdf

Uit dit collegevoorstel komt ook naar voren hoe de taken binnen de gemeente verdeeld zijn:

“Directie Bestuursondersteuning

Afdeling Bestuur & Veiligheid.

- Neemt externe veiligheid op in het programma voor integrale veiligheid, waarbij verwezen wordt naar de andere gemeentelijke programma's, productgroepen en producten die te maken hebben met externe veiligheid.
- Neemt externe veiligheid op in het integrale handhavingprogramma en de bijbehorende uitvoeringsprogramma's, het monitoringsysteem en de bijbehorende managementrapportages.

Directie Grondgebied

Directeur DGG.

- Coördineert en is procesverantwoordelijk voor het afdelingsoverstijgend en directieoverstijgend beleidsveld externe veiligheid.

Afdeling Milieu.

- Heeft de inhoudelijke expertise externe veiligheid (zowel bij vervoer van gevaarlijke stoffen als bij stationaire bronnen).
- Brengt gevraagd en ongevraagd adviezen uit over het aspect externe veiligheid in ruimtelijke plannen en processen.
- Geeft uitvoering aan vergunningverlening en handhaving Wet milieubeheer waarbij het aspect van externe veiligheid wordt meegenomen.
- Ontwikkelt i.s.m. betrokken partijen het gemeentelijke beleid ten aanzien van de risico's, plaatsgebonden risico en groepsrisico, die samenhangen met gevaarlijke stoffen.
- Ontwikkelt en geeft uitvoering aan saneringsbeleid.
- Informeert de Brandweer.

Afdeling Openbare Ruimte.

- Voert tellingen uit van vervoer van gevaarlijke stoffen in Nijmegen.
- Stelt in samenwerking met betrokken partijen de routegevaarlijke stoffen op.
- Plaatst noodzakelijk bebording en bewegwijzering bij de route gevaarlijke stoffen.

Afdeling Stadsontwikkeling.

- Neemt een paragraaf op over externe veiligheid in de relevante bestemmingsplannen.
- Neemt externe veiligheid mee bij het maken van ruimtelijke schetsen.
- Vraagt afdeling Milieu en Brandweer om adviezen.

Projectbureau.

- Integreert externe veiligheid in de ruimtelijke planprocessen en bouwplannen conform de checklist ruimtelijke projecten.

Brandweer Nijmegen.

- Verleent ontheffingen voor vervoer van gevaarlijke stoffen.
- Brengt gevraagd en ongevraagd adviezen uit bij de routing gevaarlijke stoffen en bij ruimtelijke plannen over het aspect externe veiligheid in het kader van pro-actie, preventie en preparatie. Dat wil zeggen: enerzijds advisering ter voorkoming van rampen, anderzijds advisering om de nadelige effecten van een eventuele ramp zoveel mogelijk te kunnen beperken of te bestrijden.
- Informeert de afdeling Milieu.

Directie Wijk en Stad, DWS

- Integreert externe veiligheid in ruimtelijke planprocessen. Dit start al bij haalbaarheidsstudies en PIO's (projecten in ontwikkeling)"

Bron: Gemeente Nijmegen (21-06-2004). *Collegevoorstel. Voortgang actieprogramma externe veiligheid en actieprogramma externe veiligheid 2004 (04.0039625)*. http://www.nijmegen.nl/Images/41_46027.pdf

6. Tilburg

De gemeente Tilburg heeft verschillende documenten op haar website over het externe veiligheidsbeleid van de gemeente.

De gemeente heeft een beleidsnota 'Koersen op Veilig', aangenomen door het college op 21-05-2002. "Deze nota externe veiligheid bevat een inventarisatie van de potentiële knelpunten op het gebied van externe veiligheid en schetst hoe de gemeente

omgaat met het transport en de opslag van gevaarlijke stoffen. Tilburg anticipeert met deze nota op strengere normen, die momenteel landelijk worden ontwikkeld. Tilburg is daarmee een van de eerste steden die de aspecten van externe veiligheid integraal in beeld brengt.”

Daarnaast heeft de gemeente een actieplan uitwerking nieuw vuurwerkbeleid opgesteld.

Er is een Milieuprogramma 2003-2006 vastgesteld door het college op 9 december 2002, waarin het milieubeleid voor deze periode is vastgelegd.

Er is een inventarisatie gemaakt van het aantal vuurwerkbedrijven in de gemeente (persbericht 09-01-2003). Hieruit blijkt dat er in de gemeente aanwezig zijn:

- 22 verkooppunten van consumentenvuurwerk, waarvan “ongeveer 30% overweegt om hiermee te stoppen”, als gevolg van de nieuwe vuurwerkregels;
- 13 bedrijven met een opslag van 200-1.000kg consumentenvuurwerk (B&W bevoegd gezag)
- 9 bedrijven met een opslag van 1.250-6.000kg consumentenvuurwerk. (B&W bevoegd gezag)
- 1 bedrijf met een opslag van > 10.000kg consumentenvuurwerk (Gedeputeerde Staten bevoegd gezag)
- 2 bedrijven die professioneel vuurwerk opslaan (waarvan er één ook meer dan 10.000kg consumentenvuurwerk opslaat).

(Voortgangsrapportage externe veiligheid, vastgesteld door het college op 22-06-2004, www.tilburg.nl)

Met betrekking tot het transport van gevaarlijke stoffen meldt de gemeentelijke website: “Het vervoeren van gevaarlijke stoffen via de spoorlijn is sterk verminderd, de meeste opslagplekken voor gevaarlijke stoffen, zoals bijvoorbeeld vuurwerk, zijn gesaneerd, het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg is grotendeels naar buiten de bebouwde kom gedrongen en subsidie is aangevraagd om nadere maatregelen te nemen voor de overgebleven knelpunten.” (Voortgangsrapportage externe veiligheid, vastgesteld door het college op 22-06-2004, www.tilburg.nl)

7. Zaanstad

Op de website van de gemeente Zaanstad wordt het volgende opgemerkt over externe veiligheid:

“Ook in Zaanstad staat externe veiligheid hoog op de agenda. Op dit moment wordt een informatiesysteem ontwikkeld met gegevens die van belang zijn voor de externe veiligheid. Zaanstad beschikt weliswaar over veel informatie, maar deze is niet voor iedereen toegankelijk. Het nieuwe informatiesysteem moet daarin verandering brengen.

Zaanstad wil nog dit jaar het nieuwe informatiesysteem operationeel hebben en vervolgens de risicokaart maken, aan de hand van de gegevens uit het systeem. Dit is een digitale overzichtskaart van alle risicovolle activiteiten in de gemeente. De risicokaart is een communicatie-instrument van de gemeente naar burger en bedrijfsleven en een informatie-instrument voor bestuursorganen en hulpverleningsdiensten.

Met het informatiesysteem kunnen bestuur en hulpverlenende diensten snel en adequaat optreden. Bovendien krijgt iedereen inzicht in mogelijke risico's in de woonomgeving. Een goede communicatie tussen hulpverlenende instanties, gemeente, burgers en het bedrijfsleven draagt sterk bij aan een veiliger woon- en leefomgeving.”

(<http://www.zaanstad.nl/functionies/pagfunctie.cfm?parameter=1188>)

